

ORDIN

privind aprobarea programelor școlare pentru disciplinele *Comunicare în limba maternă polonă și Limba și literatura maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română*, clasa pregătitoare și clasele I-IV

în conformitate cu prevederile art. 65 alin. (3), (4) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere prevederile art. 4, lit. a) din Hotărârea Guvernului nr. 277/2020 privind organizarea și funcționarea Centrului Național de Politici și Evaluare în Educație,

în baza Ordinului ministrului educației naționale nr. 3593/2014 pentru aprobarea *Metodologiei privind elaborarea și aprobarea curriculumului școlar — planuri-cadru de învățământ și programe școlare*,

în baza Ordinului ministrului educației nr. 3239/2021 privind aprobarea documentului de politici educaționale *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului național. Cadrul de referință al Curriculumului național*,

în baza Ordinului ministrului educației naționale nr. 3371/2013 privind aprobarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul primar și a metodologiei privind aplicarea planurilor-cadru de învățământ pentru învățământul primar

în temeiul art. 13, alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările și completările ulterioare,

MINISTRUL EDUCAȚIEI
emite prezentul ordin:

Art. 1. Se aprobă programa școlară pentru disciplina *Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română pentru clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a*, prevăzută în Anexa 1 care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. Se aprobă programa școlară pentru disciplina *Limba și literatura maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română pentru clasa a III-a și clasa a IV-a*, prevăzută în Anexa 2 care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 3. Programele școlare prevăzute la Art. 1-2 se aplică începând cu anul școlar 2022-2023.

Art. 4. Direcția Generală Învățământ Preuniversitar, Direcția Generală Minorități și Relația cu Parlamentul din cadrul Ministerului Educației, Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 5. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Nr. 4104
Data 23.06.2022

Anexa nr. 1 la Ordinul ministrului educației nr. 404, 23.06.2022

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Programa școlară pentru disciplina

COMUNICARE ÎN LIMBA MATERNĂ POLONĂ

pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română

Clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

București, 2022

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română - clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

Notă de prezentare

Programa disciplinei *Comunicare în limba maternă polonă* este elaborată potrivit unui nou **model de proiectare curriculară, centrat pe competențe**. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea *profilului de formare* al absolventului din ciclul primar. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului. Programa școlară de *Comunicare în limba polonă maternă* reprezintă documentul curricular reglator, pe baza căruia se studiază această disciplină de către elevii aparținând etniei poloneze care învață în unități de învățământ/ clase cu predare în limba română și care și-au exprimat opțiunea de a studia limba maternă în școală.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Comunicare în limba maternă polonă* jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. **Conținuturile învățării** se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului pentru familiarizarea cu elemente de bază ale domeniilor integrate. Astfel, ele sunt grupate pe următoarele domenii:

- Comunicare orală (ascultare, vorbire, interacțiune)
- Citire/lectură
- Scriere/redactare
- Elemente de construcție a comunicării

Sugestiile metodologice includ strategii didactice, proiectarea activității didactice, precum și elemente de evaluare continuă.

Prezenta programă școlară propune o *ofertă flexibilă*, care permite cadrului didactic adapteze activitățile de învățare la specificul colectivului de elevi. Se urmărește astfel realizarea unui *demers didactic personalizat*, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev. Includerea clasei pregătitoare în învățământul general și obligatoriu implică o perspectivă nuanțată a curriculumului la acest nivel de vîrstă. Este necesară o abordare specifică educației timpurii, bazată, în esență, pe *stimularea învățării prin joc*, care să ofere în același timp o plajă largă de diferențiere a demersului didactic, în funcție de nivelul de achiziții variate ale elevilor.

Curriculumul disciplinei are în vedere modelul comunicativ-funcțional, axându-se pe comunicare ca domeniu complex ce înglobează procesele de receptare a mesajului oral și scris, precum și cele de exprimare orală și scrisă. Actuala programă școlară situează în centrul preocupărilor învățarea activă, centrată pe elev. Învățarea nu este un proces pasiv, ci o experiență personală, la care ei trebuie să participe.

Studiul disciplinei *Comunicare în limba maternă polonă*, început în clasa pregătitoare, se continuă până în clasa a II-a și asigură o dezvoltare progresivă a competențelor, prin valorificarea experienței specifice vîrstei elevilor, prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor. Programa școlară vizează, îndeosebi, formarea domeniului de competențe de comunicare în limba maternă.

Competențe generale

- 1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute**
- 2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare**
- 3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute**
- 4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale în contexte de comunicare cunoscute

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>1.1. Identificarea semnificației unui mesaj scurt, pe teme familiare, rostit clar și rar</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectarea unei imagini dintr-un set, pentru a indica despre ce este vorba în mesaj - realizarea unui desen pentru a indica despre ce este vorba în mesaj - oferirea de răspunsuri la întrebarea: „Despre ce este vorba (în acest fragment de poveste)?” - aprecierea ca fiind adevărate sau false a unor enunțuri scurte care testează înțelegerea textului audiat - formularea unor răspunsuri la întrebări despre conținutul unui mesaj/text scurt audiat - reformularea unor mesaje - repovestirea unor sevențe preferate dintr-un text audiat - observarea, recunoașterea, execuțarea unor comenzi simple (priveliște, ascultă, fii atent) - audierea unor povești sau a unei descrieri și manifestarea reacțiilor corespunzătoare 	<p>1.1. Identificarea semnificației unui mesaj accesibile, rostit cu claritate</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea imaginilor pentru indicarea semnificației unui mesaj audiat - realizarea unui desen care corespunde subiectului textului audiat - oferirea de răspunsuri la întrebarea: „Despre ce este vorba... (în acest fragment de poveste/ în acest text)?” - selectarea unor enunțuri simple, scrise, care exprimă mesajul textului audiat, dintr-o serie de variante date - formularea unor titluri potrivite textului audiat - execuțarea unor comenzi/ instrucțiuni/ reguli de joc prezentate de adulți sau copii - jocuri de tipul: „Basmă și culoare”, „Scrisori desenate”, „Ce nu se potrivește?” etc. - audierea unor povești, descrieri, instrucțiuni și indicații și manifestarea unor reacții corespunzătoare - decodificarea mesajului încifrat în ghicitori - audierea unor povești simple, ilustrate, despre istoria scrișului 	<p>1.1. Identificarea semnificației unui mesaj oral din texte accesibile variate</p> <ul style="list-style-type: none"> - selecțarea unor enunțuri/ imagini corespunzătoare subiectului unui text audiat la întrebări legate de tema și mesajul textului audiat - alegerea răspunsurilor corecte la întrebări legate de mesajul textului audiat, dintr-o serie de variante date - selecțarea/ formularea unor titluri potrivite textelor scurte audiate - povestirea orală, cu întrebări de sprijin, a unui fragment audiat - execuțarea unor instrucțiuni în diferite tipuri de activități - audierea unor scurte emisuni informative accesibile copiilor (prognoza meteo, spoturi publicitare, anunțuri, emisiuni de tipul „Cum se fabrică” etc.) - audierea unor povești, descrieri, instrucțiuni și indicații și manifestarea reacțiilor corespunzătoare la acestea - ilustrarea printr-o imagine/ serii de imagini/ bandă desenată a mesajului transmis de un text audiat

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>1.2. Identificarea unor informații variate dintr-un mesaj scurt, rostit clar și rar</p> <ul style="list-style-type: none"> - numirea personajului/ personajelor dintr-un fragment de poveste audiat - oferirea unor răspunsuri la cererea elementară de informații: „Cine? Ce? Unde? Cum?” - oferirea de replici afirmative/ negative la enunț scurte care vizează diverse informații din text – Exemplu: numele gresit al personajului, locuitorul în care se petrec actiunea - recunoașterea unor enunțuri al căror sens nu se potrivește cu un mesaj audiat anterior - indicarea prin semne (ridicarea unui deget/ a creionului etc.) pentru a selecta detaliul corect dintr-un set de enunțuri/ cuvinte - îndeplinirea unei instrucțiuni simple - participarea la jocuri de grup, ca urmare a întelegerii regulilor/jocului <p>1.2. Identificarea unor informații variate dintr-un mesaj rostit cu claritate</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea personajelor/ personajului unui text audiat - oferirea unor răspunsuri la întrebări de genul: „Cine? Ce? Când? Unde? Cum? De ce?” - formularea unor întrebări și răspunsuri referitoare la conținutul unui mesaj/ text audiat - identificarea enunțurilor adeverărate/ false referitoare la textul audiat - completarea orală a unor enunțuri cu elemente din textul audiat - identificarea elementelor dintr-un text audiat care se regăsesc într-o ilustrație corespunzătoare textului - sesizarea unor elemente omise din ilustrațiile corespunzătoare unor texte audiate - asocierea unor imagini/ enunțuri cu informațiile desprinse din discuțiile cu colegii - stabilirea de asemănări/ deosebiri între personajele și/sau întâmplările prezentate în povestirile audiate - jocuri de tipul: „Recunoaște povestea și personajul”, „Ce s-ar fi întâmplat dacă ...” etc. 	<p>1.2. Identificarea unor informații variate dintr-un text audiat</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea personajelor dintr-un text audiat - precizarea locului și timpului acțiunii prezentate într-un text audiat - identificarea enunțurilor adeverărate/ false referitoare la textul audiat - formularea de răspunsuri la întrebări referitoare la textul audiat („Cine?, Ce?, Cu cine?, Cum?, Unde?, De ce?, Din ce cauză?, Cu ce scop?” etc.) - ordonarea cronologică a imaginilor care reprezintă momente ale acțiunii textului audiat - relatarea, în succesiune logică, a întâmplărilor din textul audiat - precizarea evenimentelor din textul audiat, folosind expresiile: la început, mai întâi, prima dată, apoi, după aceea, până la urmă etc. - recunoașterea personajelor unui text după descrierea întărișării lor sau după prezentarea acțiunilor acestora - ilustrarea prin desen a unor fragmente de text, cu respectarea unor informații - completarea unor enunțuri lacunare cu informații dintr-un text audiat - intuirea structurilor corecte sau incorecte dintr-un enunț oral 	

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>1.3. Identificarea sunetului inițial și/ sau final dintr-un cuvânt, a silabelor și a cuvintelor din propoziții rostite clar și rar</p> <ul style="list-style-type: none"> - indicarea sunetelor/ silabelelor/ cuvintelor percepute prin diferite semne: bătrâni din palme, ridicarea unui deget, a unui obiect, jetoane puse pe bancă, sărbătoră etc. – Exemplu: „Pune pe masă atâtea jetoane câte cuvinte ai auzit” - numărarea cuvintelor dintr-un enunț scurt - stabilirea poziției sau succesiunii cuvintelor din propoziții orale de 3-4 cuvinte - punerea în corespondență a unui cuvânt rostit cu imaginea potrivită - identificarea sensului unui cuvânt rostit de cadrul didactic/ colegi - rostirea cuvintelor pe silabe, în jocuri, cântec sau numărători ritrate - audierea unor înregistrări cu sunete din mediul înconjurător 	<p>1.3. Identificarea unor sunete, silabe, cuvinte în enunțuri rostite cu claritate</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de pronunție a cuvintelor care încep/ se termină/ conțin un anumit sunet - jocuri de tipul: „Telefonul fără fir”, „Fazan”, „Sunetul care se repetă”, „Nume cu silabă repetată”, „Complează silaba”, „Grupează după numărul de silabe” etc. - numărători melodice însoțite de mișcare - analiza și sinteza fonetică a cuvintelor și silabelor - desprățirea cuvintelor în silabe, numărarea silabelor unui cuvânt și reprezentarea lor prin simboluri/ semne/ jetoane/ gesturi/ bătrâni din palme - rostirea cuvintelor pe silabe în numărători sau jocuri - stabilirea poziției unui sunet în silabă/ cuvânt - schimbarea sensului unui cuvânt prin schimbarea unui sunet - identificarea unor cuvinte date după criterii precum: număr de sunete, sunet inițial, sunet final etc. - numărarea cuvintelor din propoziții de 3-5 cuvinte - identificarea anumitor cuvinte în propoziții audiate, prin convenții prestate: bătăi din palme, poziționarea de jetoane, simboluri grafice etc. - stabilirea poziției și a ordinii cuvintelor din propoziții de 3-5 cuvinte - dezvoltarea sau simplificarea unei propoziții convențional prestate: bătăi din palme, poziționarea de jetoane, simboluri grafice etc. 	<p>1.3. Identificarea sunetelor și silabelelor în cuvinte și a cuvintelor în enunțuri rostite cu claritate</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza și sinteza fonetică a cuvintelor - identificarea vocalelor și consoanelor în silabe și cuvinte - ordonarea alfabetică a unor cuvinte date - formarea unor cuvinte din silabe date - formarea unor cuvinte prin derivare cu prefixe sau sufixe (fără terminologie) - jocuri de tip „Fazan”, „Cuvinte aliniate” - desprățirea cuvintelor în silabe - stabilirea poziției unu sunet în silabă/ cuvânt - schimbarea sensului unui cuvânt prin schimbarea unei silabe/ unui sunet - identificarea unor cuvinte date după criterii precum: număr de sunete, sunet inițial, sunet final etc. - stabilirea poziției și a ordinii cuvintelor din propoziții de 4-6 cuvinte - dezvoltarea sau simplificarea unei propoziții prin adăugarea/ eliminarea unor cuvinte - schimbarea ordinii cuvintelor în propoziție, fără a schimba mesajul transmis - jocuri de tipul: „Continuă propoziția”, „Cuvinte dintr-un cuvânt”, „Cum poate fi”, „Obiecte mari, obiecte mici”, „Propoziția crescătoare” etc.

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>1.4. Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>participarea la jocuri de rol de tipul vorbito-ascultător, folosind păpuși pe deget, pe mână, marionete, măști etc.</i> - <i>audierea unor povestiri citite/ înregistrate/ povestite de adulți/ copii</i> - <i>participarea la activități de tipul „Știrile zilei”, în care copiii ascultă întâmplări/ evenimente povestite de colegi sau adulții invitați</i> - <i>vizionarea unor scurte secvențe din emisiuni pentru copii rezolvarea unor probleme întâlnite în jocurile pe computer (unde instrucțiunile sunt oferite verba)</i> 	<p>1.4. Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>formularea orală a unor întrebări sau solicitări cu scopul înțelegerei unui mesaj oral</i> - <i>jocuri de rol de tipul vorbito-ascultător, folosind păpuși pe deget, pe mână, marionete, măști etc.</i> - <i>formularea unor întrebări de lămurire în urma audierii povestilor și povestirilor citite, înregistrate sau povestite de adulți/ copii</i> - <i>emiterea unor predicții asupra derulării evenimentelor dintr-un text auditat</i> - <i>activități de tipul „știrile zilei” („Ce am făcut ieri”), în care copiii ascultă întâmplări/ evenimente povestite de copii sau adulți</i> - <i>vizionarea unor scurte secvențe din emisiuni și filme pentru copii și discutarea lor</i> - <i>conversații pe teme de interes pentru copii rezolvarea unor probleme la jocurile pe computer, în care instrucțiunile sunt oferite verbal</i> - <i>discuții pe marginea unor spectacole de teatru pentru copii, emisiuni radio-tv, filme etc.</i> 	<p>1.4. Exprimarea interesului pentru receptarea de mesaje orale, în contexte de comunicare cunoscute</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>jocuri de rol/ dramatizări ale unor lecturi cunoscute, folosind păpuși pe deget, pe mână, marionete, măști etc.</i> - <i>participarea la activități de tipul „ce e nou în lumea povestilor”, în care copiii ascultă întâmplări/ evenimente/ secvențe din povestii/ basme povestite/ citite de copii sau adulți</i> - <i>conversații pe teme de interes pentru copii formulară orală a unor întrebări sau solicitări cu scopul înțelegerei unui mesaj oral</i> - <i>vizionarea unor scurte secvențe din emisiuni sau a unor filme românești/ dublate în limba română pentru copii și discutarea lor</i> - <i>aplicații interactive în jocurile pe computer cu tematică adecvată, în care instrucțiunile sunt oferite verbal</i> - <i>folosirea dicționarului pentru înțelegerea unor termeni/ expresii din mesajele orale în care contextul nu a oferit sensul noțiunilor</i> - <i>vizitarea unor librării/ biblioteci și observarea organizării spațiului/ sfârșurilor de carte</i> - <i>participarea la activități dedicate unor scriitori, Zilei Mondiale a Cărții etc.</i>

2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>2.1. Pronunțarea clară a sunetelor și a cuvintelor în enunțuri simple</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de mișcare pentru exersarea corectă a actului respirator, cu accent pe pronunția corectă - exerciții-joc de dicție, cântece, numărători ritmate - formulare de răspunsuri la ghicitori - participarea la activități de tipul „Tu eşti ecou meu” (reproducerea unor mesaje formulate de adult sau copil) - rostirea cuvintelor cu prelungirea unor sunete stabilite anterior - reglarea tonului, volumului și vitezei vorbirii, prin rostirea repetată a aceluiasi enunt, cu schimbarea tonului, volumului sau vitezei vorbirii - asocierea unor imagini sau obiecte, cu onomatopeee/corespunzătoare. - jocuri de pronunțare a onomatopeelor, însotite de mișcare - reproducerea unui mesaj scurt cu schimbarea intonației, în funcție de intenția de comunicare (aserțiune, întrebare, exclamare, supărare, bucurie etc.) - simularea unor situații care presupun verbalizarea unor trăiri diferite - repovestirea unor fragmente din povesti audiate, cu reproducerea intonației interpretilor (cadru didactic, actori etc.) - dramatizări ale povestilor/ fragmentelor din jasme audiate - sesizarea utilizării formulelor specifice în situații concrete de tipul: invitație, urare, prezentarea unor scuze etc. pentru a transmite intenții, gânduri, sentimente etc. <p>2.1. Formularea unor enunțuri proprii în diverse situații de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea formulelor specifice în situații concrete de tipul: invitație, urare, solicitare, prezarea unor scuze etc. - jocuri de rol - oferirea unor informații despre sine, despre familie, colegi, despre activitățile preferate folosind enunțuri simple - formularea unor întrebări și răspunsuri prin care se solicită lămuriri sau informații referitoare la diverse teme din sfera de interes a copiilor - exersarea unor formule de adresare, de solicitare, de mulțumire, adaptare interlocutorului - relatarea unor evenimente semnificative din viața proprie sau din activitatea școlară/ a clasei - enumerarea unor reguli de joc, a unor norme ale clasei - formularea de enunțuri pe baza unei imagini/ suite de imagini sau folosind cuvinte date - dialoguri în pereche sau în grupuri mici pe teme familiare reale sau imagininate - exersarea exprimării, clare și corecte, și conștientizarea importanței acestia în reușita comunicării - constiționarea existenței unor reguli simple de desfășurare a schimburilor verbale (salutul, prezarea scuzelor, transmiterea mulțumirilor, etc.) care pot determina reușita comunicării <p>2.1. Formularea unor enunțuri proprii în situații concrete de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea unor propozitii prin care se formulează o solicitare, o întrebare, o mulțumire, o rugăminte, un îndemn, un salut etc. - oferirea unor informații despre sine, despre familie, colegi, despre activitățile preferate etc., folosind enunțuri - jocuri de rol - reformularea unor propozitii prin schimbarea intonației sau a accentului, în funcție de scopul comunicării - schimbarea topicului propozitiei, cu accentuarea unor detalii ale mesajului transmis - transformarea/ completarea unor enunțuri după modele date - identificarea și corectarea greșelilor de exprimare - formularea de enunțuri după ilustrații sau folosind cuvinte date - dramatizări ale unor fragmente din texte narrative cunoscute - recitarea unor poezii pe teme familiare - combinarea unor propozitii care au legătură între ele, pentru a explora formarea textului - povestirea unor vise, povești etc. 		

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>2.2. Transmiterea unor informații referitoare la sine și la universul apropiat, prin mesaje scurte</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea unor răspunsuri la întrebări adresate de colegii, pe teme de interes pentru copii - formularea de mesaje despre sine (nume, vârstă, adresă), despre familie, colegi, animalul preferat, culoarea preferată, mâncarea preferată etc. - prezentarea unor evenimente semnificative din viața proprie - discuții privind comportamentul personajelor - evidențierea unor modele de comportament, evidențierea unor judecăți de valoare față de faptele personajelor - formularea/ completarea unor enunțuri orale care să conțină comparații între obiecte familiare - alegerea cuvintelor potrivite pentru numirea și descrierea unor lucruri și evenimente familiare - exprimarea îngrijorării sau aprecierii față de evenimente, persoane, lucruri cunoscute - identificarea a cel puțin două trăsături ale unor personaje de desene animate/benzi desenate/povestii cunoscute - formularea unor descrierii/ prezentări elementare ale unor activități/jocuri preferate 	<p>2.2. Transmiterea unor informații prin intermediul mesajelor simple</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea unor enunțuri simple, corecte, coerente, referitoare la activități desfășurate - povestirea clară și cu intonație a unui text audiat - exprimarea propriei păreri în legătură cu fapte sau situații familiare - discuții privind comportamentul personajelor - evidențierea unor modele de comportament, formularea unor judecăți de valoare față de faptele personajelor - discuții de grup, pe subiecte familiare - completarea unor enunțuri care solicită realizarea acordului gramatical, menținerea timpului verbului - formularea, completarea unor enunțuri orale care să conțină comparații între obiecte familiare - scurte descrierii (cel puțin trei trăsături) referitoare la personaje de desene animate/benzi desenate/ persoane cunoscute (părinti, frați, surori, colegi) - descrieri/ prezentări elementare ale unor activități, jocuri cunoscute - jocuri de tipul: „Ce s-ar întâmpla dacă...”, „Dacă și fi...”, „Personajul preferat”, „Cine are dreptate?”, „Continuă povestea” etc. 	<p>2.2. Transmiterea unor informații printre-o suiată de enunțuri înălțuite logic</p> <ul style="list-style-type: none"> - dialoguri în care se descrie/prezintă propria persoană, despre familie, colegi, animalul preferat, activitățile preferate/ desfășurate etc. - povestirea unor evenimente semnificative din viața proprie sau din activitatea școlară/ a clasei, cu folosirea verbelor la timpurile potrivite - completarea unor mesaje orale scurte, în cadrul unor discuții în grup - construirea unor enunțuri pe baza unui set de cuvinte date și/ sau a unui șir de imagini - dezvoltarea unor enunțuri simple prin folosirea de conectori elementari: și, atunci, însă, deoarece, dacă, atunci etc. - formularea unor răspunsuri la întrebări printre-o suiată de enunțuri - crearea unor scurte povestiri orale după o imagine/ o suiată de imagini și după un șir de întrebări - identificarea trăsăturilor unui personaj, descrierea unui loc, a unui fruct, a unei flori etc. - realizarea acordului dintre subiect și predicat, dintre substantiv și adjecativ (fără menționarea terminologiei) - jocuri de rol: „La secretariatul școlii”, „La casa de bilete”, „La bibliotecă” etc., cu respectarea normelor de adresare civilizată - prezentarea unor proiecte realizate individual sau în echipa

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>2.3. Participarea cu interes la dialoguri scurte, în situații de comunicare uzuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - exersarea unor formule de salut, de adresare, prezentare și solicitare, adecvate contextului - dialoguri în diferite contexte, reale sau simulate, pe teme de interes - jocuri de exersare a unor reguli de comunicare eficientă, civilizață: vorbire pe rând, ascultarea interlocutorului păstrarea ideii – Exemplu „Spune și dă mai departe”, „Repetă și continuă”, „Statuile vorbitoare” etc. - jocuri de rol: „La doctor”, „La telefon”, „În parc”, „La cumpărături”, „O zi în familie”, „Aniversări” etc. - formularea de sarcini/ instrucțiuni adresate colegilor - jocuri de tipul: „Să ne imaginăm”, „Ce s-ar întâmpla dacă ...” - povestirea unor experiențe trecute sau prezente - planificări, preziceri și presupuneri realizate pe baza unor experiențe posibile sau a unora imaginar <p>2.3. Participarea cu interes la dialoguri simple, în diferite contexte de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - dialoguri în contexte reale sau simulate, pe teme familiare - formularea unei opinii personale referitoare la un personaj/ conduită unei persoane/ o întâmpinare etc. - jocuri de rol în contexte familiare: „La telefon”, „Pregătim o serbare”, „În vizită” etc. - concentrarea atenției pe subiectul discuției și menținerea unei conversații pe diferite teme de interes - exerciții de primire sau de oferire a unor complimente - jocuri de tipul: „Să ne imaginăm”; „Ce s-ar întâmpla dacă ...” - formularea întrebărilor corespunzătoare în vederea obținerii unor informații sau pentru satisfacerea curiozității (Cine? Unde? Ce? Când? De ce? Cum? Ce s-ar fi întâmplat dacă...?) 	<p>2.3. Participarea activă la dialoguri, în diferite contexte de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - participarea la discuții în perechi/ în grup pe teme de interes (tempul liber, animalul preferat, carte preferată, prezentarea produselor activității școlare etc.) - formularea unor întrebări referitoare la subiecte de interes - formularea unor mesaje în care să-și exprime intenția de a primi informații/ ămuririi în legătură cu un aspect/ o problemă din spațiul familiar - formularea unor enunțuri scurte, clare, prin care să solicite sprijin în condițiile neînțelegerii unui mesaj oral - utilizarea formulelor de adresare, de solicitare, de mulțumire, corepunzătoare unui anumit context jocuri de rol: întâlniri cu personaje antastice, întâmplări petrecute în vis, călătorii în lumi imaginară - dramatizări - identificarea unor obiecte/ ființe prin descoperirea caracteristicilor acestora pe baza unor întrebări și răspunsuri, în cadrul unor jocuri de grup - realizarea unor postere care să ilustreze reguli de comunicare eficientă (vorbirea pe rând, ascultarea, păstrarea ideii) - formularea unei opinii referitoare la un personaj/ o întâmpinare/ un mod de comportament etc. 	

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>2.4. Exprimarea propriilor idei în contexte cunoscute, manifestând interes pentru comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - combinarea unor propozitii simple prin folosirea unor cuvinte de legătură - folosirea unor cuvinte descriptive pentru a îmbogăți o descriere - utilizarea și interpretarea tonului folosit în vederea exprimării unor emoții variate - inițierea și menținerea unei discuții pe o temă de interes - recunoașterea unui obiect, prin formularea de întrebări despre caracteristicile acestuia - joc de tipul „Citiută fermecată” - conversații scurte în grup, pe baza unui text audiat sau a unei imagini - jocuri de modificare a poveștilor audiate: schimbarea succesiunii evenimentelor, modificarea finalului - crearea unor povești orale pornind de la idei/ imagini date sau desene create de copii - povești despre istoria scrișului de-a lungul timpului 	<p>2.4. Exprimarea propriilor idei referitoare la contexte familiare, manifestând interes și încredere în sine</p> <ul style="list-style-type: none"> - jocuri de recunoaștere a unor personaje, a unor povești după indicii date - concursuri de ghicitori - dramatizări ale unor povești cunoscute - improvizarea unor povești plecând de la cuvinte alese aleatoriu, de la teme familiare copiilor - formularea unor ipoteze privind posibilitățile de continuare ale unei întâmplări, în vederea stimулării spontanătății și a dezvoltării creațivității - realizarea și prezentarea unei „colecții” de povești audiate (album cu desene realizate de copil în urma audierii textelor, însotite sau nu de enunțuri scrise) - conversații în grup, pe baza unui text audiat sau a unei imagini - jocuri de modificare a poveștilor audiate: schimbarea succesiunii evenimentelor, modificarea finalului, introducerea unor personaje etc. - alcătuirea unor enunțuri orale și/ sau creaarea de povești orale pornind de la idei/ imagini date sau desene create de copii - jocuri de tipul: „Spune mai departe”, „Cine este personajul?”, „Continuă versul/ strofa”, „Spune după mine” etc. - crearea unor povești în grup, scrise apoi cu ajutorul adultului și ilustrate de copii 	<p>2.4. Exprimarea expresivă a ideilor în contexte familiare manifestând interes și încredere în sine</p> <ul style="list-style-type: none"> - crearea propriilor, povești, povezii, jocuri, cântece și prezentarea acestora - utilizarea limbajului verbal și nonverbal corespunzător, în vederea asigurării/ menținerii atenției interlocutorului (contact vizual, expresie facială, claritate în exprimare, ton) - utilizarea unor gesturi și mișcări cu scopul de a-și susține afirmațiile - exprimarea prin mimare a diferențelor emotii și reacții - interpretarea emotiilor și reacțiilor celorlalți - jocuri de recunoaștere a unor personaje, a unor povești după indicii date - prezentarea unor lucrări personale - repovestirea unor narăriuni citite sau audiate - concursuri de ghicitori, povestiri, recitări etc. - dramatizări ale unor povești cunoscute/ texte citite - participarea la serbări școlare

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

3. Receptarea unei varietăți de mesaje scrise, în contexte de comunicare cunoscute

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>3.1. Recunoașterea unor cuvinte uzuale, din universul apropiat, scrise cu litere mari și mici de tipar</p> <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea și numirea literelor mari și mici de tipar pe diferenții suporturi (tablouri, cuburi, truse de jucării, asocierea formei unui nor cu o literă) - asocierea unor litere și sunete observarea eficheteelor din clasă, plasate pe dulapuri, sertare, deasupra cuierelor, pe coșulețe de plastic, ruiele sau carton (în care se depozitează diferite lucruri) etc.; etichetarea se realizează împreună cu copiii - citirea globală a numelui scris cu litere de tipar pe dulăpior, la cuier, la colțul de prezentare al clasei, la panoul „Responsabilități” etc. - jocuri care au cuvinte scrise sub imagine: „Loto”, „Domino”, „Bingo” - punerea în corespondență a unor cuvinte formate din 1-2 silabe cu imagini potrivite, reprezentând obiecte din universul apropiat - jocuri folosind carduri cu imagini ale unor obiecte și denumirea acestora - răstoarea unor cărti care conțin doar imagini și „citrarea” acestea în grup/ cu ajutorul cadrului didactic 	<p>3.1. Citirea unor cuvinte și propoziții scrute, scrise cu litere de tipar sau de mână</p> <ul style="list-style-type: none"> - intuirea unor cuvinte însoțite de imagini corespunzătoare - recunoașterea literelor mari și mici, de tipar și de mână - compunerea, la alfabetarul mobil, a unor silabe, cuvinte, propoziții din 3-5 cuvinte - marcarea prin colorare, subliniere, decupare, încercuire, a unor cuvinte din propoziții solicitate de cadrul didactic sau de elevi - completarea unor silabe date pentru a obține cuvinte - ordonarea unor silabe dintr-o serie dată, pentru a obține cuvinte - citirea pe silabe/ integrală a cuvintelor scrise cu litere de tipar sau de mână - citirea în ritm propriu a unor enunturi sau texte scurte care conțin cuvinte cu structură fonetică simplă, scrise cu litere de tipar sau de mână - marcarea cuvintelor care se repetă într-un text - citirea unor cărti de grup (Big-books) - citirea în perechi, citirea în lanț, citirea ștafetă, citirea ghidată și/ sau selectivă a unor cuvinte și propoziții - realizarea unor colaje, afișe publicitare utilizând cuvinte decupate din ziare și reviste - jocuri de tip „Domino”, cu imagini, cuvinte sau simboluri 	<p>3.1. Citirea unor mesaje scrise, întâlnite în mediul cunoscut</p> <ul style="list-style-type: none"> - citirea în forme variate a enunțurilor și textelor scrute (citire cu voce tare/ în șoaptă/ în gând; citire în lanț, pe roluri, citire ștafetă etc.) - citirea unor mesaje din mediul cunoscut: reclame, afișe, anunțuri, enunturi, texte scurte etc. - citirea în ritm propriu a unui text scurt, cu adaptarea intonației impusă de semnele de punctuație - citirea selectivă în funcție de anumite repere (alineatul, linia de dialog) sau respectând un detaliu/ o idee din text (joc: „Găsește și citește”) - identificarea alineatelor, paragrafeelor, titlului și autorului unui text - auto-corectarea greșelilor de citire atunci când cuvântul/ propoziția citit(ă) nu are sens - adaptarea stilului de a citi în funcție de scopul urmărit (de căutare a unui cuvânt, a unei idei) - exerciții de utilizare a cuprinsului unei cărți - citirea unor cărți, povești, poezii, reviste, articole din reviste electronice, encyclopedii etc. din inițiativa copilului - căutarea unei anumite cărți la colțul de lectură sau la bibliotecă - jocuri de tip „Loto”, „Dominic”, „Bingo”, cu imagini, cuvinte sau simboluri

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minoritatii naționale poloneze care studiază în limba română – clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>3.2. Identificarea semnificației unei/ unor imagini care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea unor răspunsuri ce presupun alegere duală/ multiplă – Exemplu: „În prima imagine este Cenușăreasa sau Frumoasa din pădurea adormită?” - lectură după una sau mai multe ilustrații/ benzi desenate - prezentarea unor albume personale cu fotografii sau imagini - „citirea” povestirea creațiilor proprii sau de grup (desene, șir de imagini) - citirea orarului clasei (activitățile sunt reprezentate prin imagini corespunzătoare fiecărei discipline) - audierea unui fragment dintr-o poveste și selectarea imaginilor corespunzătoare acesteia; - continuarea unei povestiri pe baza imaginilor selectate, cu sprijin din partea cadrului didactic sau al colegilor <p>3.2. Identificarea mesajului unui scurt text care prezintă întâmplări, fenomene, evenimente familiare</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea personajelor, locului și timpului unei întâmplări prezentate în textul citit - citirea unor „cuvinte cheie” - recunoașterea în ilustrații a personajelor, locului, timpului și momentului evocat - formularea unor răspunsuri orale la întrebări despre conținutul textului citit - asocierea unor cuvinte/ enunțuri, scrise cu litere de tipar și de mână, cu imaginile potrivite - citirea selectivă a unor cuvinte și enunțuri dintr-un text scurt - ilustrarea unor enunțuri/ fragmente de text citite - analiza legăturii dintre text și imaginea care îl însoțește - identificarea titlurilor potrivite unui text scurt/ unor fragmente de text - stabilirea valorii de adeveră a unor afirmații despre conținutul unor enunțuri sau al unui text scurt 	<p>3.2. Identificarea mesajului unui text în care se relatează întâmplări, fenomene din universul cunoscut</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea orală a mesajului/ învățăturii desprinse dintr-un text citit - discutarea textelor scurte, frază cu frază, relevând nume, cuvinte familiare și expresii elementare - formularea unor întrebări și răspunsuri pe baza textului citit - identificarea și analizarea ilustrațiilor care însărcină textul citit - redarea prin cuvinte proprii, cu sprijin, a unui fragment dintr-un text citit - formularea unor răspunsuri la întrebări, în legătură cu un scurt text citit - aranjarea unei suite de propoziții după ordinea logică de desfășurare a evenimentelor din mesajul audiat - emiterea unor predicții asupra fiului narativ al textului citit - identificarea unor informații previzibile în diverse materiale cotidiene (reclame, prospete, orare etc.) 	<p>Clasa I</p> <p>3.3. Identificarea semnificației unor simboluri care transmit mesaje de necesitate imediată, din universul familiar</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea semnificației unor simboluri întâlnite în situații cotidiene: M – metrou, P – parcare, I – informații, intrare, ieșire, farmacie, trecere de peletoni, semafor etc. - punerea în corespondență a imaginilor cu mesajele orale/ scrise indicate <p>Clasa a II-a</p> <p>3.3. Identificarea semnificației unor simboluri, în contexte cunoscute</p> <ul style="list-style-type: none"> - asocierea unor ţări/ evenimentelor/ lucruri din universul apropiat cu fragmente de text/ simboluri/ desene/ gesturi - decodarea unor informații din manual (vinete, cuprins etc.), a simbolurilor întâlnite în drumul spre școală, în plante/ reclame/ reviste pentru copii etc.

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

<ul style="list-style-type: none"> - sortarea unor semne, simboluri grafice identifice - „cîitrează” simbolurilor pentru vreme și a calendarului naturii, a orarului și/ sau a jurnalului ilustrat - punerea în corespondență a imaginilor cu mesajele orale indicate - codarea sau decodarea unor mesaje scrise – Exemplu: expunerea în clasă a unor panoruri care prezintă reguli de comportament, aniversări ale copiilor, mesaje ale copiilor sau ale cadrelui didactic etc. 	<ul style="list-style-type: none"> - plasarea în spațiul clasei a unor jetoane sau afișe care transmit mesaje (reguli de conduită, aniversări ale copiilor, mesaje ale copiilor sau ale profesorului etc.) - realizarea unor mesaje, utilizând simboluri din mediul apropiat - exerciții de completare a unor rebusuri în care definitiile sunt date prin desene/ simboluri - exerciții–joc de decodare a unor felicitări, invitații, scrisori, în care sunt utilizate cuvinte și simboluri
---	---

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>3.4. Exprimarea în cuvinte proprii a mesajelor redate pe suport vizual sau auditiv, manifestând interes pentru lucrul cu carte</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea (intuitivă) a cărților de diverse forme, dimensiuni, grosimi, cu sau fără imagini etc. - răstoinarea unor cărți în colțul amenajat cu o minibibliotecă, în biblioteca școlii etc. - observarea și stabilirea unor asemănări și diferențe între suporturi de lectură variate – Exemplu: carte de colorat, carte de povestiri cu ilustrații, carte ce conține doar text etc. - observarea amplasării imaginilor în raport cu textul - audierea unei povestiri, însotită/ urmată de răstoinarea cărții ce conține textul și observarea imaginilor - jocuri de rol: „La librărie”, „Toneta cu reviste” etc. 	<p>3.4. Exprimarea interesului pentru lectura unor cărți simple, susținute de suport imagistic</p> <ul style="list-style-type: none"> - citirea unor cărți de grup (cărți uriașe) - citirea individuală și din proprie inițiativă a unor povestiri, povestirii etc. - memorare unor poezii și ghicitori din proprie inițiativă - confectionarea unor minicărți pe teme familiare (individual și în grup); realizarea „Abecedarului clasei”, folosind planșe de colorat - exerciții de anticipare a evenimentelor sau a finalului unei povestiri și ghicitori - activități în biblioteca școlii - completarea unui jurnal de lectură al clasei, folosind desene și enunțuri scurte - amenajarea unui „colț al cărții” în sala de clasă 	<p>3.4. Exprimarea interesului pentru lectura unor cărți adecvate vârstei</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea unui jurnal personal de lectură în care să fie înregistrate titlul și personajele din basmele/ povestile/ poveștilele citite sau transcrierii/ copieri de glume, ghicitori, poezii etc. - realizarea unei „Colecții de povestiri” individuală sau comună (album cu desene realizate de elevi în urma citirii/ audierii textelor, însotite de scurte prezentări scrise de mână sau la computer) - prezentarea orală a unor cărți/ povestiri citite individual sau în grup - memorare, din proprie inițiativă, a unor poezii și ghicitori - autodictări cu autoevaluare sau evaluare în pereche - realizarea unor minicărți pe teme de interes comun sau personal - amenajarea unui „colț al cărții” în sala de clasă

	<ul style="list-style-type: none"> - completarea unor grafice/ panouri cu titluri/ personaje ale textelor citite - observarea intuitivă a cărților de diverse forme, dimensiuni, grosimi, cu sau fără imagini - observarea și stabilirea unor asemănări și diferențe între suporturi de lectură variate (carte de colorat, carte de povestii cu ilustrații, carte ce conține doar text, carte electronică etc.) - jocuri de rol: „La librărie”, „Toneta cu reviste” etc. - citirea unor reviste pentru copii 	<ul style="list-style-type: none"> - completarea unor grafice/ panouri cu titluri/ autori/ personaje ale textelor citite de elevi - recomandarea unor cărți/ povestiri/ povestiri colegilor - citirea unor texte în urma recomandărilor făcute de părinți, cadre didactice, bibliotecar, colegi - repovestirea unui text citit, cu accent pe anumite evenimente și informații - vizite la muzeu și case memoriale
--	--	--

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>4.1. Trasarea elementelor grafice și a contururilor literelor, folosind resurse variate</p> <ul style="list-style-type: none"> - exersarea musculaturii fine a mâinii și a coordonării mișcărilor prin coloare, hașurare în interiorul unui contur, însărare de mărgele - coaserea unor puncte pe etamină, în vederea pregătirii copilului pentru respectarea liniației - modelarea plastilinelor, ruperea hârtiei după un contur etc. - poziționarea corectă a suportului de scriere, în raport cu propriul corp - orientarea în spațiul scrierii, prin joc: sus, jos, dreapta, stânga etc. - exersarea poziției corecte la scris 	<p>4.1. Scrierea literelor de mâină</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de dezvoltare a musculaturii fine a mâinii din plasticină a contururilor unor litere; decorarea literelor de mână și de tipar; - trasarea în duct continuu a literelor de mână (începând prin unirea punctelor care le compun) executarea conturului unor litere, silabe, cuvinte cu degetul pe blatul mesei, în aer, pe spatele colegului, pe hârtie, cu pensula și acuarela, cu creta pe tablă, cu markerul pe colii mari - scrierea literelor de mână, folosind diverse instrumente de scris (creion, carioca, stilou, penșulă, creiă) pe variate suporturi (foaie velină, foieie liniată, tablă etc.) - copierea, transcrierea literelor, silabelor, cuvintelor, enunturilor din 3-5 cuvinte menținând distanța dintre elementele grafice, dintre litere și dintre cuvinte 	<p>4.1. Scrierea unor mesaje, în diverse contexte de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - copieri și transcrieri de litere, silabe, cuvinte, propoziții autocorectarea literelor, silabelor, cuvintelor scrise, prin compararea cu un model - copierea unor texte scurte, exersând încadrarea în spațiul paginii, respectarea proporției între litere și a spațiului între cuvinte - transcrieri selective de cuvinte și fraze dintr-un scurt text pe teme cunoscute - transcrierea sau copierea unor mesaje în cadrul unor activități individuale sau comune - scrierea corectă a unor propoziții/ fraze/ a unui text scurt pe foaie tip II, dictando, velină, respectând încadrarea în pagina de caiet (tip II, dictando sau cu foaie velină), aprecierea spațiilor dintre litere și cuvinte - realizarea unor planșe/ etichete/ postere/ afișe pe teme familiare, după modele date

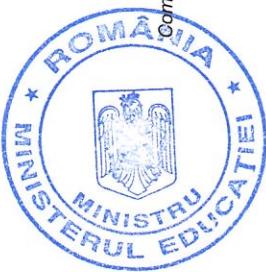

- utilizarea corectă a instrumentelor de trăsare/ de scris	- completarea după model, cu litere de mână, a unor enunțuri din cuprinsul unor bilete, invitații, felicitări, scrisete scrisorii	- realizarea unor lucrări de tip proiect, cu sprijin din partea cadrului didactic
- jocuri de tip labirint		
- observarea literelor din plastic/ din alfabetul magnetic sau tipărite în relief pe diferite suporturi	- exerciții de așezare în pagină a datei, a titlului, a altrelatelor, de păstrare a distanței dintre cuvinte scrise după dictare a literelor, silabelor, cuvintelor, propozitiilor din 3-5 cuvinte;	
- construirea literelor din plastilină, pastă de modelaj, „fir” de hârtie creponată sau hârtie reciclată răsuțită etc.	- selecțarea unor silabe dintr-o serie de silabe date, scrise cu litere de tipar sau de mână, pentru a obține cuvinte	
- scrierea pe diferite suporturi (pe etamină, pe tablă, pe nisip, pe găumuri aburite etc.) și cu diferite instrumente, a unor modele liniare, simboluri etc.	- realizarea unor afișe, etichete cuprinzând reguli de condusă, norme de lucru, îndemnuri, încurajări	
- decorarea literelor mari și mici de tipar prin desene sau prin colare, folosind semințe, hârtie, fire etc.	- realizarea unor postere, pe diferite teme, în cadrul proiectelor, folosind imagini, cuvinte și propozitii preluate după modele	
- scrierea elementelor grafice de dimensiuni și culori variate (mari/ mici, groase/ subțiri), pe foioane velină sau pe spații de 1-2 cm		
- realizarea unor lucrări plastice, decorative (folosind linie și punctul), utilizând instrumente diferite		
- realizarea unor desene cu litere personificate		

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>4.2. Redactarea unor mesaje simple, formate din cuvinte în contexte uzuale de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - confecționarea unor felicitări și biletele cu litere de tipar rupte sau decupate din reviste, ziarie etc. (Invățătoarea va comunica/ va arăta mesajul care trebuie scris – Exemplu: „Pe felicitare vom scrie 1 Martie”) 	<p>4.2. Redactarea unor mesaje simple, scrise cu litere de mână, folosind materiale diverse</p> <ul style="list-style-type: none"> - alcătuirea și scrierea unor enunțuri scurte, având suport vizual - adăugarea unor cuvinte/ semne de punctuație în enunțuri eliptice - ordonarea cuvintelor care formează un enunț și scrierea acestuia 	<p>4.2. Redactarea unor mesaje simple, cu respectarea convențiilor de bază</p> <ul style="list-style-type: none"> - scrierea cuvintelor obținute prin completarea sau combinarea unor silabe - folosirea convențiilor limbajului scris (scrierea cu majusculă/ cu alineat, utilizarea corectă a semnelor de punctuație) - plasarea semnelor de punctuație într-un text

<ul style="list-style-type: none"> - <i>decorarea unor obiecte/ desene folosind semne grafice</i> - „<i>scrierea” unor biletele folosind diferite semne, linii curbe, linii frânte și „citrarea” mesajului</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>scrierea unor cuvinte, propoziții cu ajutorul computerului folosind semne grafice</i> - <i>confeționarea unor etichete, afișe, materiale necesare în activitatea zilnică</i> - <i>organizarea în clasă a unui colț/ panou, destinat transmiterii unor mesaje și informații (prin desene, cuvinte/ enunțuri simple și simboluri) pe o temă aleasă de copii sau referitoare la subiectul unui proiect</i> - <i>personalizarea unor modele predefinite de invitații, felicitări, scrisori (de exemplu, scrisoare către Moș Crăciun)</i> - <i>jocuri care solicită schimbul unor mesaje scrise</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - <i>scrierea unor bilete de mulțumire, de informare, de solicitare, cu respectarea convențiilor de confecționare a unor felicitări cu diverse ocazii (Crăciun, Paște, 8 Martie) și scrierea mesajelor corespunzătoare folosind diverse instrumente (stilou, creioane cerate, carioca, marker etc.)</i> - <i>confeționarea unor fișe, etichete, afișe, materiale necesare în activitatea zilnică</i> - <i>marcarea prin chenare sugestive/elemente grafice a unor definitii, motouri, formule, mesaje, anunțuri importante etc., cu scopul de a le pune în evidență</i> - <i>formulararea, în scris, a răspunsurilor la întrebări pe teme familiare/ care prezintă interes</i> - <i>compunerea unor texte scurte (3-7 enunțuri) pe teme din sfera de interes a copiilor, cu ajutorul unor imagini sau întrebări</i> - <i>formularea unor dorințe, vise (de ex., „Aș dori să...”, „Visul meu este să...”), rime, povești etc. în propriul caiet, într-un caiet al clasei sau într-un spațiu special amenajat (de ex.: colțul de creație)</i> - <i>activități care implică folosirea calculatorului pentru redactarea unor enunțuri/ texte scurte</i> - <i>confeționarea unei cărți a clasei cu povești, legende etc.</i> - <i>scriere/ transcriere și ilustrare de copii</i> - <i>realizarea unui ziar/ a unei reviste a clasei</i> - <i>jocuri care solicită schimbul unor mesaje scrise</i> - <i>crearea și completarea unor rebusuri</i>
--	---	---

Clasa pregătitoare	Clasa I	Clasa a II-a
<p>4.3. Exprimarea unor idei, trăiri personale și informații prin intermediul limbajelor neconvenționale</p> <ul style="list-style-type: none"> - „scrierea” unor bilețete cu mesaje diverse, folosind desene, simboluri (inventate spontan sau stabilite anterior) - exprimarea răspunsului la anumite întrebări cu ajutorul desenului sau prin simboluri - Exemplu: „Cum putem arăta prin „scris” ce frumoasă e primăvara?” - etichetarea originală a unor obiecte personale - confecționarea unor minicărți pe teme familiare, în care se vor folosi limbaje neconvenționale - organizarea în clasă a unui colț/ panou intitulat „Peretele vorbitor” în care copiii să-și poată lăsa mesaje și informații pe o temă aleasă de ei, în cadrul unui proiect (prin desene, cuvinte și simboluri) - organizarea unor concursuri – Exemplu: „Cine realizează cel mai interesant colaj/ puzzle/ desen/ poster din desene/ cuvinte/ alte simboluri?” - crearea unor ecusoane personalizate (cu simboluri, cuvinte sau imagini) - crearea unui orar pe un cod de culori sau simboluri - completarea jurnalului clasei folosind desene, fotografii, simboluri 	<p>4.3. Exprimarea unor idei, sentimente, păreri prin intermediul limbajelor convenționale</p> <ul style="list-style-type: none"> - scrierea propriei versiuni a unei povestiri spuse de cadrul didactic - scrierea unor mesaje diverse, utilizând cuvinte (propozitii) și simboluri/ desene - redactarea, din proprie inițiativă, a unor povestiri, jurnale, poezii etc., prin care copilul să își exprime bucuria, tristețea, încântarea, mândria etc. - realizarea unor scrisori desenate, jurnale, invitații la evenimente personale ori ale clasei, documente cu valoare utilitară în cadrul clasei (orar, traseul unor excursii, hărți simple care să marcheze obiective culturale din jurul școlii etc.) - confecționarea unor minicărți pe teme familiare, în care se vor folosi limbaje convenționale și neconvenționale - prezentarea, în scris, a unor experiențe plăcute, amuzante, surprinzătoare, a unor fapte bune - crearea unor ecusoane personalizate (cu simboluri, cuvinte sau imagini) - crearea unui orar pe un cod de culori sau simboluri - completarea jurnalului clasei folosind desene, fotografii, simboluri 	<p>4.3. Exprimarea unor idei, sentimente, păreri prin intermediul limbajelor convenționale</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizarea unui colț în clasă/ panou unde copiii pot lăsa mesaje, invitații, pot lansa dezbatere, își pot exprima în scris și cu ajutorul simbolurilor, păreri și impresii despre anumite evenimente, dar și informații pe o temă aleasă de ei (proiecte) - completarea unui jurnal personal sau al clasei, folosind desene, decupaje și enunțuri scurte - creaarea unor liste de cuvinte/ idei legate de o temă propusă - consultarea unor experiențe ale colegilor de clasă și exprimarea, în scris, a părerilor și a reacțiilor personale - realizarea unor desene și a unor povestiri pornind de la experiențe senzoriale (ceva ce a văzut și i-a atrăs atenția, sunete, gusturi, mirosuri, atingerea unei suprafete) - redactarea unor idei despre o melodie ascultată - realizarea portretelor anotimpurilor în cuvinte, formă și culoare

CONTINUTURI

Domenii Comunicare orală (ascultare, vorbire, interacțiune)	<p>Clasa pregătitoare</p> <p>Acte de vorbire: a salută persoane cunoscute, a se prezenta, a identifica un obiect, o persoană, a formula o rugămintă</p> <p>Cuvântul. Propoziția/Enunțul</p> <p>Utilizarea cuvintelor noi în contexte adecvate</p> <p>adekvate Dialogul</p> <p>Formularea de întrebări și răspunsuri despre:jocuri și jucării, membrii familiei, prietenii, animale, reguli de igienă alimentară și personală</p>	<p>CLASA I</p> <p>Acte de vorbire: a se prezenta și a prezenta pe cineva, a identifica un obiect/ o persoană/ un loc, a cere și a da informații, a formula o idee/ o părere/ o opinie/ o solicitare Cuvântul</p> <p>Propoziția/Enunțul</p> <p>Introducerea cuvintelor noi în vocabularul propriu</p> <p>intonarea propozițiilor exclamative</p> <p>Dialogul</p> <p>Oferirea unor informații despre: identitatea proprie, desene animate, filme pentru copii, viața de școlar, familie, prietenii, colegii de clasă, reguli de circulație, mediu social și natural apropiat, igiena personală</p> <p>Reguli de vorbire eficientă: vorbirea pe rând, ascultarea interlocutorului, păstrarea ideii</p>	<p>CLASA a II-a</p> <p>Acte de vorbire: a se prezenta și a prezenta pe cineva, a identifica un obiect/ o persoană/ o loc, a cere și a da informații, a formula o idee/ o părere/ o opinie/ o solicitare Cuvântul</p> <p>Propoziția/Enunțul</p> <p>Introducerea cuvintelor noi în vocabularul propriu</p> <p>intonarea propozițiilor exclamative</p> <p>Dialogul</p> <p>Inițierea, menținerea și încheierea unui dialog despre: școală, familie și locuință, prietenii, colegii, mediu înconjurător</p> <p>Reguli de comunicare eficientă: elemente de politiește verbală asociate acelor de limbaj utilizate (salutul, prezentarea, formularea unei cereri, ascultarea și respectarea opiniei celuilalt)</p> <p>Forme ale discursului oral</p> <p>Povestirea unor întâmplări trăite sau observate</p> <p>Repovestirea unor întâmplări citite</p> <p>Descrierea unui obiect, fenomen sau a unei persoane</p> <p>Reguli ale discursului oral</p> <p>Pronunție clară și corectă</p> <p>Acord de număr și gen, fără terminologie</p> <p>intonări adecvata</p>
Citire/ lectură	<p>Cartea</p> <p>Coperte, foaie, pagină, text, ilustrații</p> <p>Literele mari și mici de tipar</p> <p>Simboluri uzuale din universul apropiat: metrou, intrare, ieșire, spital, trecere de pietoni etc.</p>	<p>Cartea</p> <p>Numerotarea paginilor, direcții de orientare în pagină</p> <p>Literele mici și mari de tipar și de mână</p> <p>Alfabetul limbii polone</p> <p>Citirea cuvintelor, enunțurilor, textelor scurte</p>	<p>Cartea</p> <p>Cuprinsul unei cărți</p> <p>Alfabetul limbii polone</p> <p>Citirea cuvintelor, enunțurilor, textelor scurte</p> <p>Propoziția/ enunțul (fără teoretizări)</p> <p>Textul (de maximum 120 de cuvinte)</p>

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi apartinând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasa pregătitoare, clasa / și clasa a II-a

	Citirea cuvintelor pe etichete asociate uror imagini sau obiecte	Citirea textelor scurte (de maxim 75 de cuvinte, introduse progresiv)	Titlu. Autor. Alineate
Propoziția/ enunțul (fără teoretizări) Formularea de propozitii cu suport intuitiv Ordonarea propozițiilor pe baza unui suport intuitiv	Așezarea textului în pagină Titlu. Autor. Alineate	Așezarea textului în pagină Textul literar Textul narrativ literar Recunoașterea personajelor. Povestirea orală Textul liric Textul nonliterar/informativ	
Scriere/redactare	<p>Elemente grafice care intră în compoziția literelor de mână: linii, puncte, bastonate, zale, semiovale, ovale, noduleje Desenarea literelor de tipar</p> <p>Simboluri neconvenționale în exprimarea scrisă</p>	<p>Alfabetul limbii polone Literale mici și mari de mână</p> <p>Ortografia Ortografia cuvintelor</p> <p>Scrierea cu majusculă la începutul propoziției și al titlului</p> <p>Scrierea cu majusculă a substantivelor proprii (fără terminologie)</p> <p>Punctuația Punctul</p> <p>Semnul întrebării</p> <p>Linia de dialog</p> <p>Organizarea textului scris Scrierea pe liniatură tip I</p> <p>Plassarea datelor, a titlului, folosirea alineateelor</p> <p>Scrierea funcțională Copieri. Transcrieri (litere, sillabe, cuvinte, propoziții, texte de maxim 30 de cuvinte). Dicțări</p> <p>Biletul</p> <p>Invitația. Felicitarea</p> <p>Scrisoarea. Jurnalul (text și desene)</p>	<p>Alfabetul limbii polone Literale mici și mari de mână</p> <p>Ortografia Ortografia cuvintelor</p> <p>Scrierea cu majusculă la începutul propoziției și al titlului</p> <p>Scrierea cu majusculă a substantivelor proprii (fără terminologie)</p> <p>Punctuația Semnul exclamării</p> <p>Virgula (în vocaliv și enumerare)</p> <p>Două puncte</p> <p>Organizarea textului scris Scrierea pe liniatură tip II și dictando</p> <p>Așezarea textului în pagina caietului: plasarea titlului, a autorului, folosirea alineatelor, respectarea spațiului dintre cuvinte</p> <p>Scrierea funcțională Copieri (texte de maxim 50 de cuvinte) Transcrieri (texte de maxim 50 de cuvinte) Dicțări (texte de maxim 40 de cuvinte) Biletul de mulțumire, de informare, de solicitare</p> <p>Felicitarea</p> <p>Afișul</p>

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi apartinând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

		Scrierea imaginativă (texte de 3-7 enunțuri), pe baza unui suport vizual (imagini, benzi desenate) sau a unui șir de întrebări Cartea, ziarul sau revista clasei	Scrierea imaginativă (texte de 3-7 enunțuri), pe baza unui suport vizual (imagini, benzi desenate) sau a unui șir de întrebări Cartea, ziarul sau revista clasei
Elemente de construcție a comunicării	Vocabular Cuvântul Cuvinte cu sens asemănător Cuvinte cu sens opus Cuvinte care au aceeași formă și înțeles diferit	Vocabular Cuvântul Cuvinte cu sens asemănător Cuvinte cu sens opus Cuvinte care au aceeași formă și înțeles diferit	Vocabular Cuvântul Cuvinte cu sens asemănător Cuvinte cu sens opus Cuvinte care au aceeași formă și înțeles diferit
Fonetica	Sunete specifice limbii polone Despărțirea cuvintelor în silabe	Fonetica Sunetele limbii polone Silaba Despărțirea cuvintelor în silabe Cuvântul Despărțirea cuvintelor în silabe intuitiv, fără cunoașterea regulilor Propozitia (fără teoretizări)	Fonetica Sunetele limbii polone Utilizarea corectă a accentului Despărțirea cuvintelor în silabe în scris, la capăt de rând Propozitia (fără teoretizări)

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasa pregătitore, clasa I și clasa a II-a

SUGESTII METODOLOGICE

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare–învățare–evaluare, în concordanță cu specificul acestei discipline.

Copilul va învăța, prin metode adecvate vîrstei, ceea ce îi este necesar pentru dezvoltarea sa armonioasă la această etapă de vîrstă și pentru a face față cu succes cerințelor școlare.

La acest nivel de vîrstă, cadrul didactic va urmări sistematic realizarea unor conexiuni între toate disciplinele prevăzute în schema orară a clasei respective, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală.

Strategii didactice

Această etapă de școlaritate reprezintă un moment important pentru stimularea flexibilității gândirii, precum și a creativității elevului.

În acest sens, cadrul didactic va insista pe trezirea interesului copilului pentru această disciplină și pe dezvoltarea încrederii în sine. Astfel, jocul didactic va predomina, asigurând contextul pentru participarea activă, individuală și în grup, care să permită exprimarea liberă a propriilor idei și sentimente. Tot ceea ce se întâmplă la „ora” de *Comunicare în limba română* ar trebui să se deruleze sub forma unei suite de jocuri sau antrenamente amuzante, atât în cazul clasei pregătitoare, cât și în cazul claselor I și a II-a. Din spațiul clasei nu trebuie să lipsească jucările. De asemenea, accentul se va pune pe spontaneitatea și creativitatea răspunsurilor și nu pe rigurozitatea științifică a acestora. Prin reluări successive și prin utilizarea obiectelor, copilul ajunge să se corecteze singur, pe măsură ce noțiunile devin înțelese și interiorizate. Scrierea se va consolida treptat. În clasa pregătitoare, scrierea semnelor grafice va începe cu exerciții de desenare a unor elemente preluate din mediul înconjurător (betișoare, cărcei de viță-de-vie, bostoane, buline etc.), continuându-se apoi cu scrierea lor pe foale velină și pe liniatură tip I.

Activitatea didactică se va desfășura într-o interacțiune permanentă cu copiii, astfel încât să răspundă intereselor acestora. Copiii vor fi stimulați să întrebe, să intervină, să aibă inițiativă, să exprime idei și sentimente despre ceea ce învață.

Foarte importantă este și învățarea în context. Dezvoltarea competențelor de comunicare are loc în contexte de comunicare și, bineînțeles, cu un scop inteligibil copiilor. În absența contextului, elevii ajung să recite doar cuvinte și fraze memorate fără să poată să le transfere apoi în alte situații. De altfel, oricine învață mult mai bine dacă înțelege de ce învață ceea ce învață.

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățământ. Se recomandă cu prioritate metode moderne de evaluare precum: observarea sistematică a comportamentului elevilor, centrarea pe progresul personal, autoevaluarea, realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile copiilor și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini în contexte firești, sincretice, adaptate vîrstei. Este recomandabil ca evaluarea să se realizeze prin raportare la competențele specifice, evitându-se comparațiile între elevi. De asemenea, evaluarea orientează cadrul didactic în reglarea strategiilor de predare, pentru o mai bună adecvare la particularitățile individuale și de vîrstă ale elevilor. Procesul de evaluare valorifică și experiențele de învățare/ competențele dobândite de către copii în contexte nonformale sau informale. Rezultatele elevilor vor fi înregistrate, comunicate și discutate cu părinții. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui copil.

Prezentăm în continuare un exemplu de abordare integrată, în cadrul căruia activitățile de învățare au fost structurate, astfel încât să ducă la dezvoltarea de competențe specific.

Exemplu de abordare integrată la clasa pregătitoare

TEMA: Familia mea

Ce urmărим? - competențe specifice -	Cum procedăm?
Ordinea realizării activităților nu coincide cu ordinea prezentării competențelor. Activitățile se vor desfășura pe parcursul unei săptămâni. Se recomandă proiectarea în manieră integrată: comunicare în limba polonă + matematică și explorarea mediului + arte vizuale și abilități practice + muzică și mișcare	
Comunicare în limba polonă	
1.1.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ selectarea unei imagini dintr-un set, pentru a indica despre ce este vorba în textul audiat – Exemplu: „Cine face parte din familia ta?” ✓ realizarea unui desen pentru a indica trăsăturile unei familii ✓ aprecierea cu adevărat/ fals a unor enunțuri scurte care testează înțelegerea globală ✓ formularea de răspunsuri la întrebări despre conținutul textului audiat – Exemplu: „Cine face parte din familia ta?”, „Cum se numește fratele/sora ta?”, „Cine este bunica pentru mama ta?”, „De ce este familia importantă pentru noi toți?” ✓ repovestirea secvenței preferate din povestea audiată
1.2.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ numirea personajelor din poveste ✓ oferirea de răspunsuri la cererea elementară de informații – Exemplu: „Descrie membrii familiei tale.”
1.3.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ indicarea cuvintelor percepute prin diferite semne: bătăi din palme/jetoane puse pe bancă – Exemplu: Pune pe masă atâtea jetoane câte cuvinte ai auzit. “Familia mea este fericită.” ✓ numărarea cuvintelor dintr-un enunț ✓ punerea în corespondență a unui cuvânt rostit cu imaginea potrivită – Exemplu: tata, mama, frate, soră, băiat, fată, bunic, bunică etc. ✓ despărțirea cuvintelor în silabe ✓ indicarea prin mimică a silabelor (prima silabă din cuvintele familie, rude, buncici) ✓ sortarea de jetoane reprezentând obiecte din mediul familiar, după criteriul: Încep cu sunetul m (se dau jetoane care reprezintă: mama, miłość, miły, małować etc.) ✓ colorarea unor imagini care reprezintă obiecte /ființe a căror denumire începe cu sunetul m (mama, maskotka, mazaki)
1.4.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ audierea unor povești citite, înregistrate sau povestite de adulți sau copii ✓ participarea la activități de tipul „Tu ești ecoul meu” (reproducerea unor mesaje formulate de adult sau copii)
2.1.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ jocuri de cuvinte – Exemplu: “Spuneți cuvinte în care sunetul m se aude la început.” ✓ reproducerea unui mesaj scurt cu schimbarea intonației, în funcție de intenția de comunicare (aserțiune, întrebare, exclamație, supărare, bucurie etc.) ✓ ridicarea unui jeton-simbol, în funcție de intenția de comunicare – Exemplu: „Ridică jetonul roșu atunci când auzi o întrebare.”
2.2.	✓ prezentarea familiei mele
2.3.	✓ repovestirea textului audiat, respectând succesiunea momentelor prezentate
2.4.	✓ participarea la jocuri de grup
3.1.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ punerea în corespondență a unor cuvinte formate din 1-2 silabe cu imaginile potrivite – Exemplu: casă, frate/soră, copil, verișor/verișoară, album, bunuc/bunică
3.2.	✓ lectură după una sau mai multe ilustrații
3.3.	✓ punerea în corespondență a imaginilor cu mesaje orale indicate

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română - clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

3.4.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ observarea unui album de familie ✓ observarea imaginilor specifice unor aspect din viața de familie (identificarea unor specificații referitoare la vârstă participanților la joc, la regulile jocului etc.)
4.1.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ decorarea unui copac cu frunze realizate din hârtie sau carton pe care sunt desenate chipurile membrilor de familie ✓ construirea literei M din plastilină, pastă de modelaj, „fir” de hârtie creponată sau hârtie reciclată răsucită etc. ✓ trasarea literelor de tipar M și m după contur dat sau prin unirea punctelor, folosind instrumente diferite de scris (pensulă, carioca, creioane colorate, stilou etc.) ✓ colorarea conturului literei, pe o fișă de dimensiuni A4
4.2.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ crearea de felicitări, cu ocazia zilei de naștere sau onomastice a unui membru de familie
4.3.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ realizarea arborelui genealogic cu numele membrilor de familie ✓ completarea calendarului clasei folosind desene, simboluri (la finalul săptămânii)
Matematică și explorarea mediului	
1.1.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ numărarea membrilor familiei ✓ construirea unui copac cu chipurile unui număr de rude dat
1.2.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ compararea mulțimilor membrilor de familie
2.2.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ construcții cu ajutorul figurilor geometrice ✓ confectionarea de nori utilizând cutii, cilindri, sfere
2.1.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ jocuri de orientare și de poziționare a imaginilor în funcție de diferite repere
2.3.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ jocuri care presupun rezolvarea unor situații practice: „Ia din album cu două fotografii mai mult decât are colegul tău.”
3.1.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ crearea/completarea unor modele repetitive de cel mult 5 membrii ai familiei ✓ utilizarea jucăriilor muzicale pentru identificarea glasurilor specifice membrilor familiei
4.2.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ jocuri cu membrii familiei de tipul „Ce s-ar întâmpla dacă...”
Arte vizuale și abilități practice	
1.1.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ vizionarea unui fragment din filmul pentru copii „Familia mea – Moja rodzina” și discutarea mesajului transmis
2.1.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ enumerarea unor caracteristici ale familiei
2.3.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ realizarea de construcții libere, spontane ✓ realizarea de construcții libere cu materiale puse la dispoziție ✓ realizarea unei machete cu membrii familiei – din plastelină
Muzică și mișcare	
2.1; 2.2.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ însușirea și interpretarea unor cântece în colectiv („Moja wesoła rodzinka” – YouTube)

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română - clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

Grupul de lucru

Dariusz **KASPRZYK**

Universitatea Al. I. Cuza Iași

Cristina-Maria **ALBU**

Inspectoratul Școlar Județean Suceava

Maria **OSTROVSCHI-CHAHULA**

Școala Gimnazială *Henryk Sienkiewicz* Solonețu Nou

Comunicare în limba maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română - clasa pregătitoare, clasa I și clasa a II-a

Anexa nr. 2 la Ordinul ministrului educației nr. 4104 / 23.06.2022
MINISTERUL EDUCAȚIEI

**Programa școlară pentru disciplina
LIMBA ȘI LITERATURA MATERNĂ POLONĂ**
pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze
care studiază în limba română
CLASELE a III-a – a IV-a

București, 2022

Limba și literatura maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasele a III-a - a IV-a

Notă de prezentare

Programa disciplinei *Limba și literatura maternă polonă* este elaborată potrivit unui nou **model de proiectare curriculară**, centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea *profilului de formare* al absolventului din ciclul primar. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului. Programa școlară de *Limba și literatura maternă polonă* reprezintă documentul curricular reglator, pe baza căruia se studiază această disciplină de către elevii aparținând etniei poloneze care învață în unități de învățământ/ clase cu predare în limba română și care și-au exprimat opțiunea de a studia limba maternă în școală.

Disciplina *Limba și literatura maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română* la clasele a III-a și a IV-a, își propune să realizeze predarea/învățarea limbii polone (4 ore pe săptămână) dintr-o nouă perspectivă, aprofundând și largind cerințele disciplinei din etapa anterioară.

Pe lângă dezvoltarea în continuare a comunicării orale, disciplina pune accentul pe înțelegerea și interpretarea textului scris, pe exprimarea în scris a gândurilor, pe funcția comunicativă și expresivă a limbii.

Această programă pune accent pe aspectul comunicativ-funcțional al învățării limbii și literaturii materne în contextul actual. În acest sens, au fost puse în valoare inițiativele europene care încearcă să evidențieze elementele comune în progresia achizițiilor elevilor indiferent de limba pe care o vorbesc.

Documentul de față își propune o consolidare a abordării educaționale centrate pe nevoile elevilor în societatea contemporană. Se propun formulări ancorate în cotidian, care să ofere elevilor achiziții de calitate în domeniul comunicării, în contexte semnificative de învățare.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- **notă de prezentare**;
- **competențele generale** (sunt urmările pe întreg parcursul învățământului primar - aceste competențe vizează receptarea și producerea de mesaje în contexte la îndemâna copiilor);
- **competențe specifice** (sunt derive din competențele generale și sunt vizate pe parcursul fiecărei clase);
- **exemple de activități de învățare** (reprezintă exemple de sarcini de lucru prin care se dezvoltă competențele specifice);
- **conținuturi** (sunt exprimate ca: funcții ale limbii/acte de vorbire - gramatică funcțională, tipologii ale textului și elemente intuitive privind regularitățile limbii);
- **sugestii metodologice** (au rolul de a orienta profesorul în organizarea demersului didactic pentru a reuși să faciliteze dezvoltarea competențelor).

Competențe generale

- 1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare**
- 2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare**
- 3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare**
- 4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea de mesaje orale în diverse contexte de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>1.1. Înțelegerea globală a textelor funcționale enunțate în situațiile zilnice de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - reacție față de text prin răspuns la întrebări - dovedirea înțelegerii globale a textului: <ul style="list-style-type: none"> • cu ajutorul pozelor, succesiunii de poze • alergarea răspunsului: alternativ, asociere, perche • redare prin povestire, desene 	<p>1.1. Înțelegerea globală a textelor informative și literare enunțate în situațiile zilnice de comunicare</p> <ul style="list-style-type: none"> - dovedirea înțelegerii globale a textului - alergarea răspunsului: <ul style="list-style-type: none"> • prin alergare simplă; prin exerciții complementare • redare prin povestire, dramatizare • exerciții pentru observarea mesajului, intenției
<p>Clasa a III-a</p> <p>1.2. Înțelegerea semnificației cuvintelor în textul ascultat</p> <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea în textul enunțat a cuvântului nepotrivit, prin exerciții joc - indicarea unei în agini pentru a dovedi înțelegerea semnificației 	<p>Clasa a IV-a</p> <p>1.2. Înțelegerea semnificației expresiilor și a structurilor lexicale în textul auzit</p> <ul style="list-style-type: none"> - deducerea din context a semnificației expresiilor și a structurilor lexicale necunoscute și a noii semnificații a expresiilor cunoscute - interpretarea semnificației cuvintelor, expresiilor, a structurilor lexicale, pe baza diferențelor tipuri de texte audiate - jocuri de rol pentru identificarea instrumentelor lingvistice pentru percepția cronologiei: sintaxă și cronologia (de exemplu, „Ieșe și își pune pătonul.”), zostanie (de exemplu, „zostanie nauczycielem/va døeveni profesor”), cuvinte cu semnificație temporală (de exemplu, „poźniej, potem, w końcu, wzoraj, z powrotem”)
<p>Clasa a III-a</p> <p>1.3. Sesizarea unor regularități ale limbii prin raportare la mesajele audiate</p> <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea diferențelor dintre varianța <i>limbii proprii</i> și varianța <i>limbii standard</i> - exerciții în scopul observării ordinii cuvintelor în propoziție și a semnificației acestora, într-un context dat - conștientizarea propozițiilor afirmative, interrogative, exclamative, imperative și a relației cu situația comunicării: observarea intonației propozițiilor afirmative, interrogative, exclamative, imperitive 	<p>Clasa a IV-a</p> <p>1.3. Sesizarea abaterilor din mesajele audiate în vederea corectării acestora</p> <ul style="list-style-type: none"> - conștientizarea utilizării variantelor de limbă în contexte diferite - utilizarea unor mijloace lingvistice adecvate pentru exprimarea negației - utilizarea unor mijloace lingvistice adecvate pentru exprimarea relației de tip cauză-efect (de exemplu, „se teme de cămăi”; „a mințit deoarece/pentru că I-a fost frică”, „îi era frică deci/de aceea a mințit”)

Limba și literatura maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasele a III-a - a IV-a

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>1.4. Observarea pronunției clare și expressive</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru observarea, reproducerea și constiționarea articulației corecte a textelor enunțate în diverse situații de comunicare, a pronunției corecte: • exerciții pentru identificarea sunetelor vorbite • exerciții de identificare în mod izolat (nu în cadrul cuvintelor) pentru deosebirea vocalelor și consoanelor scurte și lungi • exerciții ce servesc pentru diferențierea consoanelor surde și sonore, de exemplu, p-b, w-f, g-k • exerciții ce servesc pentru diferențierea vocalelor, de exemplu a-o, u-ö, ə-e, i-y • exerciții tip joc pentru observarea intonației, e accentului în propoziție 	<p>1.4. Conștientizarea vorbirii clare și expressive</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru conștientizarea pronunției corecte și a articulației corecte a textelor audiate în diverse situații de comunicare: • exerciții joc pentru conștientizarea rolului pe care îl au ritmul, intonația și pauza în vorbire • observarea rolului semnelor nelinguistice care însotesc comunicarea elementelor nonverbale și paraverbale în comunicare (accent, intonație, intensitate sonoră, volum, mimiică, gestică, poziția corpului)
<p>2. Exprimarea de mesaje orale în diverse situații de comunicare</p>	
Clasa a III-a	Clasa a IV-a

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>2.3. Adaptarea vorbirii la diferențele situației de comunicare prin joc de rol</p> <ul style="list-style-type: none"> - crearea situațiilor de comunicare și de interacțiune în scopul de a integra în vocabularul activ cuvintele noi cu semnificație necunoscută - joc de rol în diverse situații de comunicare pentru alegerea și utilizarea vocabularului și formulei (salut, adresare, tutuire exprimare politicoasă etc.) corespunzătoare situației de comunicare respective (tematică, valoare stilistică, semnificație etc.) - antrenarea activă în actul de comunicare pentru a ordona cuvintele în propozitii astfel încât să corespundă contextului 	<p>2.3. Adaptarea vorbirii la diferențele situației de comunicare prin interacțiune</p> <ul style="list-style-type: none"> - joc de rol în diverse situații de comunicare pentru integrarea în vocabularul activ a sinonimelor și antonimelor - exerciții distractive prin care se urmărește utilizarea unor diferite mijloace verbale, nonverbale, paraverbale pentru exprimarea unei afirmații sau a unei negații, în diferențe situații de comunicare - activități în perechi: pe baza unor întrebări reciproce, exerciții pentru alegerea formei corespunzătoare a terminației cuvintelor (- a / -y, - ów / Ø) care răspund la întrebările „Kto? Kogo?”
<p>Clasa a III-a</p> <p>2.4. Exprimarea clară și expresivă, corespunzătoare particularităților de vârstă</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru aplicarea articulației corecte a textelor enunțate în diverse situații de comunicare, a pronunției corecte: exerciții de articulare și pronunțare corectă a sunetelor - exerciții de articulare pentru diferențierea vocalelor și consoanelor scurte și lungi 	<p>Clasa a IV-a</p> <p>2.4. Exprimare clară, corectă și conștientă</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții pentru conștientizarea pronunției corecte: <ul style="list-style-type: none"> • diferențierea sunetelor surde / sonore: de exemplu, p-p, w-f, g-k • diferențierea vocalelor, de exemplu u-ó - exerciții joc pentru folosirea intonației corecte, a accentului în propozиїe, a pauzei în vorbire, în funcție de context - exerciții joc pentru aplicarea corespunzătoare contextului a semnelor nelingvistice care însoțesc comunicarea (accent emoțional, intensitate sonoră, mimiică, gestică, reglarea distanței) - jocuri ale expresivității prin schimbarea intonației

3. Receptarea de mesaje scrise în diverse contexte de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>3.1. Înțelegerea informației globale și detaliile a textelor citite</p> <ul style="list-style-type: none"> - dovedirea înțelegerii textului citit prin exerciții joc - elaborarea unui rezumat cu ajutorul cadrului didactic - oferirea de răspunsuri la întrebări vizând comprehensiunea - completarea unor detalii în exerciții lacunare 	<p>3.1. Formularea de deducții simple pe baza textelor citite</p> <ul style="list-style-type: none"> - aplicarea tehniciilor de înțelegere și preluare a textului (parcursere, predicție, activarea cunoștințelor anterioare, sinteză, citire selectivă etc.), cu ocazia citirii unor texte diferite ca formă și tip - aplicarea metodelor de cooperare, de exemplu, metoda ciocchinei (raport asupra temei citite), cvarțet de elevi (lucrăză în grup sarcinile legate de înțelegerea textului), cubul (titlu, personajele, locul etc.) - detalierea, contragerea unui text - familiarizarea cu diferite surse de informare, texte orientative, lectură online de pe internet
<p>3.2. Observarea caracteristicilor de formă a textelor literare și nonliterare accesibile vârstei</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea unei teme date în texte literare și nonliterare - descoperirea cuvintelor cheie - exerciții pentru observarea caracteristicilor modului de vorbire în proză și în versuri: observarea ritmului, a rimei, a versului, a strofei - exerciții de citire prin predicții (deducerea continuării evenimentelor) - exerciții pentru descoperirea însușiilor personajelor din povești, legende, fapte reale, prin aplicarea de metode prin cooperare, de exemplu, jocul consensual (conceperea unor afirmații pe baza trăsăturilor de caracter ale personajelor, cu care sunt de acord toți membrii grupului), interpretarea prin transpunere a faptelor unui personaj, interpretarea sentimentelor acestora 	<p>3.2. Diferențierea textelor în funcție de tip, gen și formă</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de citire cu texte continue și discontinue (grafice, hărți, manuale de utilizare, plante, comunicate) - întocmirea hărții mentale, formarea ciocchinelui etc. - căutarea informațiilor, evidențierea esenței în texte de informare - evidențierea grafică (hărți, grafice, desene etc.) și descoperirea, analizarea legăturii cu textul, în texte tip document (plante, înștiințări etc.) - caracterizarea personajelor din povești, legende, narăriuni, utilizarea modalităților de caracterizare a personajelor: de exemplu, prin fapte, a caracterizării făcute de către un alt personaj - jocuri, exerciții prin care se vizează descoperirea mijloacelor de exprimare a sentimentelor și a atmosferei, în operele lirice - descoperirea coordonatorilor temporale și spațiale
<p>3.3. Formularea și împărtășirea/prezentarea impresiilor și a opiniei despre textul citit</p> <ul style="list-style-type: none"> - exprimarea emoțiilor prin interpretare, joc de păpuși, dans, mișcare - identificare cu personajele: „Care personaj ai vrea să fiu/fi? Ce ai face în locul lui?” - exprimarea impresiei prin metode de cooperare - exerciții pentru înțelegerea relației titlu-text 	<p>3.3. Manifestarea interesului pentru textul literar și nonliterar</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea unei judecări de valoare - exprimarea opiniei - dezbatere - raportarea pozitivă față de carte și lectură - observarea legăturii dintre ilustrațiile din carte și text - orientarea în carte: observarea unor elemente de tipul: titlu, cuprins, capitulo

Limbă și literatură maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi apartinând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasele a III-a - a IV-a

	<ul style="list-style-type: none"> - prezentarea unei cărți, jurnal de lectură, participarea la întâlniri cu scriitorii, activității la bibliotecă, amenajarea unui colț de lectură în clasă - proiecte de documentare pentru diverse discipline școlare sau în vederea unor activități extrașcolare (excursii, concursuri, serbări etc.) - inițierea unei corespondențe cu o revistă pentru copii, sau cu un scriitor - concursuri legate de conținutul cărților citite, interesul față de cărțile digitale și utilizarea lor
--	--

4. Redactarea de mesaje în diverse situații de comunicare

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>4.1. Redactarea textelor simple funcționale care conțin elemente vizuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea, reproducerea și elaborarea unor efize, invitații (sărbători, concursuri, spectacole), care conțin elemente vizuale și grafice - scrierea de mesaje, înștiințări, în diverse situații: olografe, electronice 	<p>4.1. Redactarea unor texte funcționale simple</p> <ul style="list-style-type: none"> - comunicare între elevi pe o diversitate de subiecte prin e-mail (intrebări legate de teme, modul de rezolvare a unui exercițiu) - scrierea unei scrisori, de exemplu, membrilor familiei, prietenilor (adresare, salut, datare)
<p>4.2. Realizarea unei scurte descrieri ale unor elemente din mediul apropiat pe baza unor întrebări sau imagini</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea fragmentelor de descriere într-un text citit - descrieri pe baza unor imagini - structura elementelor unei descrierii: avansare de la întreg la parte și invers - descrieri reproductive, continuarea, completarea descrierii 	<p>4.2. Redactarea unor scurte descrieri despre persoane, obiecte, animale</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea unui personaj de poveste/film serial pentru copii - scrierea unui text scurt pentru a se prezenta cuiva necunoscut - descrierea unor animale - descrierii hazlii - pregătirea individuală a unei scurte descrieri
<p>4.3. Povestirea pe scurt a unei întâmplări imaginatice/trăite</p> <ul style="list-style-type: none"> - ordonarea logică a propozițiilor - formularea unor propoziții pe baza unor imagini a unor fapte petrecute - redactarea unui paragraf cu evidențierea cronologiei (de exemplu, „pentru prima dată, apoi, mai târziu, în final”) 	<p>4.3. Componerea unui scurt text narrativ pe teme relevante pentru copii</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea caracteristicilor unei narăriuni (elemente de conținut și formă) - exersarea simetriei și a structurării corecte, a succesiunii logice în povestire, în relatărea evenimentelor - exerciții în scris contragerea, detalierea conținutului celor cîțite - încadrarea unei secvențe de dialog într-o narătură (de exemplu, „Determină personajele să vorbească!”) - realizarea unei scurte compuneri pornind de la un titlu dat

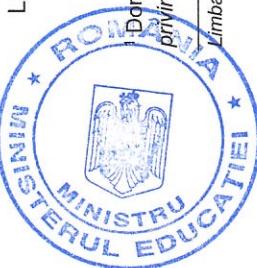

CONTINUTUR¹

Conținuturile din lista de mai jos constituie mijloace pentru dezvoltarea competențelor de comunicare, respectiv baza de operare prin care se structurăază competențele; conținuturile nu se tratează în sine; se va evita metalimbajul.

Domenii de conținut	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Funcții ale limbii (acte de vorbire)	<ul style="list-style-type: none"> - descrierea (de obiecte, ființe din universul imediat) relatarea unei acțiuni/intâmplări cunoscute (trăite, vizionate, citite) cerere de informații (referitoare la universul apropiat) cerere de informații (referitoare la universul apropiat) cererea simplă familiară, cerere politicoasă prezentarea (de persoane, de cărți, a unor activități) inițierea unui schimb verbal 	<ul style="list-style-type: none"> - descrierea (de personaje imaginare, de film/carte) relatarea unei întâmplări imaginante - prezentarea unor activități/ rezultate/ proiecte - formularea de solicitări formale și informale - inițierea și menținerea unui schimb verbal - cererea de informații referitoare la universul școlii
Textul	<ul style="list-style-type: none"> - textul pentru lectură are minimum 200 cuvinte - textul literar: cu precădere narrativ; fragmente descriptive scurte; poezii scurte adecvate nivelului de vârstă - text de informare și funcțional: afiș, tabele, diagrame Venn sau orice alt tip de organizator grafic adecvat vârstei, hartă și plan simplu de oraș/ traseu turistic etc., carte poștală, invitație; în funcție de dotări – mesaj text și email 	<ul style="list-style-type: none"> - textul pentru lectură are minimum 400 cuvinte - textul narativ literar; texte de tip portret; poezii scurte adecvate nivelului de vârstă - text de informare și funcțional: afiș, tabele, diagrame Venn sau orice alt tip de organizator grafic adecvat vârstei, hartă și plan simplu de oraș/ traseu turistic etc., carte poștală, invitație; în funcție de dotări – mesaj text și email
Variabilitatea și regularitățile limbii	<ul style="list-style-type: none"> - intuirea claselor morfologice – substantiv, adjecтив, pronume personal, verb (fără utilizarea terminologiei) 	<ul style="list-style-type: none"> - intuirea claselor sintactice: subiect și predicat (fără utilizarea terminologiei)

Lista detaliată a conținuturilor se afișă la secțiunea *Sugestii metodologice*.

¹ Domeniile de conținut predate sunt selectate din lista oferită în descriptivul de conținuturi ale competenței de comunicare în limba maternă din Recomandarea Parlamentului european privind cadrul de referință pentru competențe cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți.

Limba și literatura maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasele a III-a - a IV-a

Sugestii metodologice

În clasele a III-a și a IV-a, se continuă dezvoltarea competențelor-cheie necesare învățării pentru toată durata vieții, începută în clasele pregătitoare, întâi și a doua, conform sugestiilor din Cadrul European pentru competențe cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți.

În școală, spațiul primar pentru dezvoltarea comunicării este sala de clasă. Pe parcursul învățării, comunicarea devine cel mai eficient instrument al interacțiunii și al dobândirii și transmiterii cunoștințelor, precum și al gândirii.

Condiția de bază a înțelegerii textului este dată de funcționarea optimă a deprinderii de citire/lectură. Citirea și prelucrarea textelor îi pregătește pe elevi să aplique independent operațiile de bază în interpretarea textelor. Prelucrarea și interpretarea variată a diferitelor tipuri de texte dezvoltă empatia școlarilor, dă posibilitatea dobândirii experiențelor legate de formele literare simple, a descoperirii formelor de exprimare literară, a formării particularităților de stil și structură.

Tot prin prelucrarea textelor, se pun bazele competenței de redactare. Dezvoltarea acesteia până la nivelul la care servește drept instrument al autoexprimării, împreună cu exigența lizibilității, a ordinii și a corectitudinii, reprezintă una dintre cerințele de bază ale programei. Elevii dobândesc cunoștințe de bază privind funcționarea limbii polone, printr-un demers experiențial. Cunoștințele de limbă includ în cazul de față și cunoașterea regulilor de ortografie și consolidarea deprinderii de scriere corectă.

În această viziune, în locul predării elementelor sistemului lingvistic, elevii vor fi expoziți la o varietate de situații de comunicare în care vor participa și la care vor reflecta, descoperind regularitățile limbii poloneze. Ca atare, fenomenele lingvistice nu sunt descoperite în mod izolat, ci în totalitatea și interacțiunea lor, din perspectivă funcțională, astfel încât, plecând de la experiențele elevilor, de la descoperirea și practicarea funcțiilor limbii, să poată contribui la dezvoltarea sistemului de competențe de comunicare.

Înțelegerea orală și scrisă

În clasele a III-a și a IV-a ascultarea este la nivelul înțelegerii globale a mesajului scris și oral. Aceasta este condiția ca elevul să fie capabil să asculte, să înțeleagă mesajele enunțate în diferite situații de comunicare, să colecteze și să prelucreze informațiile și, totodată, să fie capabil să comunice într-un mod corespunzător în diferite situații de comunicare, să conceapă și să-și exprime convingător propria opinie, în comunicarea orală.

În decodarea orală sau scrisă, este importantă recunoașterea fenomenelor lingvistice și gramaticale (de exemplu, diferențierea textului, propoziției, cuvântului).

Comprehensiunea textului este una dintre cele mai importante competențe, care se formează treptat în etapa timpurie a învățării. Aceasta este competența care stă la baza învățării, relaxării, dezvoltării personale și este un instrument prin care elevii reușesc să-și dezvolte competența de comunicare activă.

Comprehensiunea textului este susținută în mare măsură de strategii de învățare prin cooperare și prin utilizarea de strategii cognitive. Merită să acordăm o atenție deosebită metodelor de predare-invățare reciprocă, aruncarea cubului, brainstorming, ciorchine, tehnica predicțiilor. Aceste metode se realizează în grupuri mici și contribuie la formarea și dezvoltarea capacitaților intelectuale, respectiv a abilităților de socializare și de interacțiune a elevilor. Învățarea prin cooperare se bazează pe teorii constructiviste de învățare; pe parcursul aplicării acestora, înșușirea cunoștințelor nu este pasivă, ci se face în mod creator.

Învățarea prin cooperare nu trebuie înțeleasă ca o modalitate de organizare pe grupe în care elevii rezolvă sarcini distincte. Accentul se pune pe munca în echipă, pe colaborare, astfel încât elevii învață să se raporteze unii la alții. Acest lucru conduce la stimularea autoîncrederii, la întărirea simțului critic, ajută la socializare. Elevii trebuie învățați să utilizeze tehnici adecvate colaborării eficiente. În general, grupurile sunt eterogene. Astfel, elevii care au performanțe mai scăzute nu rămân în urmă, deoarece învață activ de la ceilalți colegi, copiii cu performanțe mai bune pot învăța prin predare, iar achizițiile lor se aprofundează.

Următoarele modalități de învățare pot face procesul de învățare mai efficient și mai interesant.

1. Predarea reciprocă

Predarea reciprocă servește la prelucrarea eficientă a informațiilor, prin faptul că ajută la urmărirea și controlul permanent al atenției conștiente, al autoreglajului, al înțelegerei, cu alte cuvinte, ajută la dezvoltarea operațiilor metacognitive.

Predarea reciprocă este o strategie eficientă de citire și de analiză a textului care se bazează pe o abordare de învățare prin cooperare. Predarea reciprocă presupune patru etape importante care reflectă următoarele operații cu textul: anteproiectare, rezumare, adresarea de întrebări și clarificare (explicare):

- anteproiectarea se referă la acea experiență, după care elevii, urmare a citirii titlului textului, cuprinsului sau a unei părți de text, se gândesc pe rând, la ce ar putea conține textul (fragmentul). În următoarea etapă a citirii, vor fi atenți dacă predicția lor s-a adeverit, dacă se îndeplinesc așteptările anterior stabilite față de text. Această etapă ajută la asocierea între cunoștințele anterior dobândite și noile informații propuse de textul citit;
- rezumarea se referă la evidențierea cuvintelor cheie, a tematicii textului citit precum și la abordarea elementelor celor mai semnificative. Astfel, rezumarea conduce la înțelegere și retenție;
- adresarea de întrebări, pe lângă descoperirea elementelor necunoscute din text, ajută la înțelegerea și la interpretarea informațiilor citite. Prin intermediul întrebărilor, elevii reflectă asupra noțiunilor, propozițiilor care sunt mai puțin pe înțeles, dar își pot exprima și propriul punct de vedere legat de tema dată;
- clarificarea (explicarea) se referă la recitire, la cîntărirea unor părți ale textului sau la analizarea din surse externe a acelor noțiuni, pe care nu le pot înțelege datorită conținutului lor nou sau care aparent nu se încadrează în mesajul întregului text. Clarificarea prezintă condiția citirii eficiente spre asimilarea de noi informații, dar poate servi și ca etapă de încheiere a analizei textului.

Predarea reciprocă demarează sub îndrumarea profesorului, printr-o abordare frontală care presupune introducerea textului și urmărirea celor patru etape enumerate mai sus. Apoi, se continuă prin activitate în grupuri mici îndrumate direct de profesor. Pe parcursul citirii și analizei textului, efectuate în cadrul grupurilor, elevii își asumă diferite roluri (de a formula predicții, de a întreba, de a explica, de a rezuma), ceea ce face învățarea ludică și interesantă. După citirea colectivă sau individuală a unui fragment de text (pe rând fiecare paragraf), fiecare elev participă la discuția comună în acord cu rolul ales:

- unul dintre ei rezumă cele citite, eventual găsește un titlu pentru introducere;
- alt elev formulează întrebări în legătură cu un fragment de text, și solicită răspunsuri de la ceilalți elevi;
- al treilea elev clarifică acele conținuturi sau noțiuni noi, pe care nu le înțeleg colegii din grupă;
- al patrulea elev ghicește ceea ce propune textul în continuare.

2 Asaltul/ furtuna de idei (brainstorming)

Furtuna de idei se bazează pe exprimarea liberă a gândurilor, apoi pe selecția și aplicarea ideilor conform unui anumit scop. Este o metodă eficientă pentru dezvoltarea intuiției și a creativității, dar și pentru formarea competențelor de comunicare și a gândirii logice. Face posibilă antrenarea activă a fiecărui elev în procesul de învățare, discutarea, selectarea ideilor. Această metodă ajută și la formarea colectivului de elevi, deoarece ei sunt invitați să fie toleranți față de ideile colegilor ceea ce sprijină dezvoltarea relațiilor interumane.

Pe parcursul organizării bursei de idei, profesorul poate parcurge următorii pași:

- prezentarea temei și a sarcinii de rezolvat;
- enunțarea rapidă, scurtă și precisă a ideilor elevilor și scrierea acestora pe tablă, fără a lua în considerare validitatea acestora (nimănui nu îi este permis să facă afirmații negative la adresa ideilor altora);
- după o scurtă pauză, se trece la gruparea, clasificarea, după anumite criterii, a ideilor scrise;
- discutarea, analizarea colectivă a ideilor, din punctul de vedere al relevanței acestora, la nivel de clasă sau de grup;
- alegerea celor mai originale, celor mai adecvate idei, discutarea modului de aplicare a acestora (ordine, sarcini, factori de risc).

3. Întocmirea schemei ciorchine (rețelei de semnificații)

Schema ciorchine reprezintă un organizator grafic întocmit individual, în pereche sau în grup, care ajută la clarificarea ideilor, a informațiilor, a conceptelor și a relației dintre acestea, având în vedere o temă dată. Se poate folosi pentru:

- colectarea și organizarea cunoștințelor deja existente;
- construirea de noi asocieri între cunoștințele avute; - stimularea metacognitiei etc.

Similar bursei de idei, schema ciorchine poate fi o rețea de idei asociativă (schema pânzei de păianjen), de formă mai complicată, model grafic organizat ierarhic (constă din mai multe unități principale și secundare) sau simplificată, grupată în jurul unei idei centrale.

Pașii întocmirii schemei ciorchine sunt următorii:

- explicarea/ prezentarea schemei ciorchine;
- scrierea pe tablă a temei centrale, a ideii, cuvântului, expresiei;
- scrierea, în diferite puncte ale tablei, a ideilor, a cuvintelor legate de sfera de semnificație a temei/ expresiei date;
- încercuirea elementelor considerate corespunzătoare și reunirea acestora pe baza relației existente între ele;
- extinderea rețelei de semnificații (scrierea fiecărei idei, care poate fi asociată sferei tematicice).

4. Metoda cubului

Metoda cubului dezvoltă capacitatele elevilor de gândire și de compunere a textelor, care se bazează pe analizarea unei teme date sau a unui text, din diferite puncte de vedere. Se poate efectua ca activitate individuală, în grup sau colectiv. Pentru aplicarea sa, avem nevoie de un cub, care are pe fiecare latură câte o indicație. În loc de cub, pot fi utilizate și cărți de joc așezate cu fața în jos. Prin aruncarea cubului sau prin întoarcerea unei cărți de joc, elevul primește acel punct de vedere, după care trebuie să interpreteze un text, un obiect, o imagine, un film, un model. Pe laturile cubului sau pe cartea de joc pot fi trecute indicații care pot fi aplicate în mai multe situații de învățare (Descrie! Compară! Asociază! Analizează! Prezintă! Argumentează sau combate!). Pentru rezolvarea sarcinilor în scris sau oral, profesorul formulează diferite întrebări.

5. Metoda predicției

Predicția este o modalitate de a stimula gândirea independentă. Sarcina elevilor este ca, dispunând de un număr limitat de informații, să creeze presupuneri, așteptări, ipoteze legate de textul ce urmează să fie citit, apoi, după finalizarea sarcinii, să redacteze concluzii despre coincidențele sau despre diferențele dintre **predicții** și cele constatațe în mod efectiv. Prin întrebări stabilite anterior, profesorul poate ajuta elevii în activitatea lor de predicție. Prelucrarea se poate face și pe segmente (în acest caz, după fiecare parte urmează o discuție, apoi o nouă **predicție**).

Pașii metodei **predicției**:

- anterior rezolvării sarcinii (citirii textului), profesorul le prezintă elevilor câteva informații importante; profesorul le cere elevilor să caute cunoștințele aferente tematicii date;
- pe baza titlului textului, al tematicii etc. elevii încearcă să anticipateze conținutul, personajele lecturii, filmului etc. Pot relata problemele care îi preocupă legate de tema dată, precum și concepțele cheie din mesaj;
- urmează citirea textului;
- se continuă cu discuția finală privind: validitatea predicțiilor formulate și identificarea informațiilor nou dobândite.

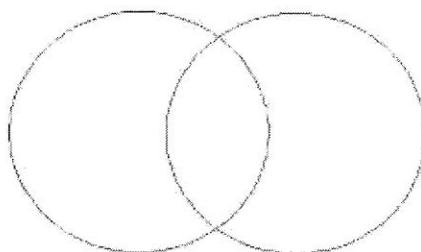
6. Diagrama Venn

Diagrama Venn este cunoscută din matematică, dar poate fi excelent folosită pentru comparații, pentru recunoașterea trăsăturilor comune și a diferențelor. În funcție de tema textului citit, constă din

Limba și literatura maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasele a III-a - a IV-a

două sau mai multe cercuri plane, intersectate. Este important, ca profesorul să deseneze întotdeauna cercuri mari, pentru ca elevii să poată scrie în ele.

Înainte de distribuirea sarcinii trebuie întotdeauna explicit modul de utilizare a diagramei, respectiv unde trebuie scrise lucrurile asemănătoare și unde trebuie scrise cele diferite. Și aici este valabilă regula de a discuta colectiv, despre diagramele realizate.

7. Cvartetul de elevi

Cvartetul de elevi reprezintă o metodă de verificare. În cadrul grupei, elevii primesc însemnul A, B, C, D, iar grupele primesc și ele un nume sau un număr. Profesorul sau unul dintre elevi adresează o întrebare. Grupul discută răspunsul. La finalul acestei discuții, toți elevii trebuie să răspundă corect la întrebare. Profesorul alege întâmplător un grup și un număr. Elevul ales va fi cel care răspunde.

Prin aplicarea acestor metode moderne și eficiente, citirea conștientă devine una dintre cele mai importante instrumente ale învățării și dezvoltării personalității.

Lectura de placere

„În acest cadru, cititorul se angajează în evenimente și în acțiuni imaginare, suportă consecințe, se transpune în personaje sau în atmosferă, receptează sentimente și idei, se bucură de limbajul în sine. Cititorul aduce cu sine întreaga experiență, sentimentele și cunoștințele despre formele literare.”

Lectura în scopul achiziționării și utilizării informației

„În cazul textelor informative, cititorul nu se implică în lumi imaginare, ci în aspecte din viața reală. Cititorul poate depăși stadiul achiziției de cunoștințe, folosindu-se de acestea în scopul gândirii și a acțiunii.”

Pentru decodarea acestor texte, elevii antrenează o serie de procese ale comprehensiunii, vizate de studiul internațional menționat mai sus: extragerea de informații factuale, realizarea de concluzii simple, interpretarea și integrarea ideilor și a informațiilor, examinarea și evaluarea conținutului și a elementelor textuale.

Tendințele didactice contemporane europene reliefiază importanța lecturii, respectiv cunoașterea lumii prin intermediul lecturii. Totodată, este important, ca atunci când alegem un text să ținem cont de vârsta, profilul cognitiv și interesul elevilor.

Elevii primesc informații atât în formă orală cât și în formă scrisă. Prin urmare, copiii învăță pe baza explicațiilor orale, din prezentările de popularizare, din emisiunile difuzate la televizor sau la radio, din relatari de la fața locului. De asemenea, pot învăța din materiale scrise, a căror sursă poate fi un manual, un ziar, un text de informare de pe internet etc. Totodată, învățarea poate avea loc și în alte contexte decât școala, respectiv expoziții, muzeu, excursii, vizite la diferite obiective, practic de oriunde se poate învăța căte ceva prin intermediul comunicării dacă există deschidere și curiozitate.

Competențe de exprimare orală și scrisă

„Comunicarea în limba maternă/oficială reprezintă capacitatea de a exprima și interpreta concepte, idei, sentimente, fapte și opinii atât în forma scrisă, cât și orală (ascultat, vorbit, citit și scris) și de a interacționa într-un mod adecvat și creativ în toate situațiile generate de viața socială și culturală.” (din *Cadrul European pentru competențe cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți*)

Limba și literatura maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasele a III-a - a IV-a

Construirea de texte orale și scrise, reprezintă de fapt, o posibilitate de autoexprimare, pentru redarea în mod convingător a propriilor gânduri, argumente.

În vederea comunicării uzuale, elevii folosesc scrisul, oralul și vizualul de exemplu, schițe, formule, tabele etc. Acestea se pot utiliza în forma clasică, analogică, precum și în format electronic, pe internet, prin rețele de socializare.

Aprecierea textelor scrise și orale se realizează prin modul în care elevii își pot exprima gândurile într-un mod clar, precis și în conformitate cu un scop de comunicare.

În cadrul comunicării scrise, redactarea va fi întotdeauna orientată de un scop de comunicare. Temele de comunicare scrisă vor fi adecvate vârstei, ținând cont de ritmul individual al elevilor, de profilul lor cognitiv, de preferințele lor. Totodată se vor folosi forme motivante de evaluare.

Cerințele pentru redactare trebuie formulate astfel încât să nu îngădească exprimarea personală și creativă a elevului. Chiar dacă elevii observă texte literare, nu vor urmări o exprimare preluată din acestea și nu le vor folosi drept modele de reprodus. Se va observa ortografia și punctuația, dar acestea nu vor fi scopuri în sine în cadrul redactării. Subiectele de redactare vor fi preluate din viața de zi cu zi, iar modalitățile de exprimare vor fi cele din experiența curentă a elevilor.

Prin redactarea de texte, se integrează cunoștințe și abilități învățate la diferite discipline. Astfel compunerea își dovedește eficiența pentru învățare și comunicare cotidiană. În spațiul școlar, aceasta conduce la dezvoltarea cunoștințelor și a abilităților solicitate la diferite materii. Prin urmare, scrierea de text contribuie la dezvoltarea gândirii logice, a atenției, a memoriei și a creativității. Totodată prin operarea în cadrul limbii materne, redactarea contribuie la consolidarea diverselor abilități ale acesteia. De exemplu, în urma antrenării sistematice a redactării, elevul devine și un cititor mai atent și mai conștient precum și un vorbitor mai fluent și performant.

Redactarea textului dezvoltă deopotrivă înțelegerea de mesaj și abilitățile de exprimare orală integrând diferitele moduri de utilizare a limbii materne.

Atitudini în comunicare

Cu precădere în cazul comunicării orale, este important să dezvoltăm la copii interesul pentru receptarea mesajelor indiferent de perturbările de canal care apar și chiar dacă apar neînțelegeri. Prin urmare, se pot propune exerciții pentru antrenarea rolului de ascultător:

- exersarea rolului de ascultător, cu ocazia jocurilor de rol, a jocurilor situaționale, a jocurilor de grup, a spectacolelor;

- exerciții și situații relevante pentru dezvoltarea unui comportament empathic;

- exerciții de depășire a fricii de a pune întrebări în legătură cu mesajul audiat;

- formularea întrebărilor pentru a indica neînțelegerea mesajului audiat;

- observarea și înțelegerea dialogului;

- jocuri de comunicare non-verbală (înțelegerea și utilizarea gesturilor, a expresiilor feței, a privirii și a diferitelor mișcări ale corpului);

- jocuri pentru sesizarea unor mesaje articulate defectuos.

Totodată este importantă dezvoltarea unei atitudini deschise în interacțiunea orală, printr-o serie de exerciții precum:

- exersarea rolului de ascultător și vorbitor, cu ocazia jocurilor de rol, a jocurilor situaționale, a jocurilor de grup, a spectacolelor;

- exerciții care vizează observarea unor mijloace verbale și nonverbale utilizate în comunicare: interrelaționare, exprimarea opiniei, interogare, încheierea comunicării;

- exerciții de dezvoltare a comportamentului empathic;

- exerciții care vizează formularea unor întrebări suplimentare, de clarificare;

- exerciții pentru observarea și conștientizarea disciplinei în vorbire, a regulilor de conversație;

- exerciții pentru formularea întrebărilor de clarificare (atunci când nu a înțeles mesajul);

- observarea, înțelegerea și continuarea dialogului prin jocuri situaționale;

- jocuri de comunicare non-verbală (aplicarea gesturilor, expresiilor feței, privirii și diferitelor mișcări ale corpului);

- exerciții care vizează combaterea fricii de a se exprima în public.

Abordarea funcțională a limbii

Pentru a învăța comunicarea eficientă, elevul trebuie să ajungă să vorbească și să scrie adevarat și corect în diferite situații. În acest sens pentru a asigura corectitudinea lingvistică, copiii învață gramatica funcțională. Aceasta presupune folosirea semnelor și a normelor în contexte funcționale de comunicare. Cunoștințele de limbă vor fi antrenate în contexte de comunicare uzuale, printr-o exersare sistematică.

Cercetările au dovedit că lexicologia și sintaxa reprezintă un nivel atât de abstract, încât la clasele primare nu pot fi aduse la un nivel experiențial corespunzător. În clasele de gimnaziu se pot aborda cunoștințe cu un grad mai mare de abstractizare pe care îl permite nivelul de dezvoltare cognitivă al elevilor. De aceea, o mare parte a materialului grammatical, care până acum aparținea claselor primare (lexicologie, sintaxă, morfologie), reprezintă materia didactică a claselor V-VIII.

În clasele a III-a – a IV-a, se poate deja descoperi structura cuvintelor poloneze („legături de verbe”, rădăcină, sufixe/prefixe), semnificația acestor componente, în măsura în care aceasta reprezintă pentru copil o experiență accesibilă. Ceea ce este cunoscut în gramatica tradițională ca studiul limbii se va aborda ulterior, utilizându-se concepte specifice morfologiei.

În noua viziune didactică, orientată pe elev și pe nevoile sale, se folosește principiul inducției și al centrării pe problemă pentru dezvoltarea competențelor.

Principiul inducției presupune că sistemele conceptuale și segmentele conceptuale pot fi incluse doar pe o bază experiențială. În absența înțelegerii unor concepe sau fenomene în urma experimentării directe cu acestea, elevii reușesc doar să memoreze, să atașeze etichete. Ei nu vor putea înțelege apartenența unor cuvinte la anumite clase sau categorii gramaticale în absența unei practicări susținute și a unei abstrageri a caracteristicilor, fenomen care apare mult mai târziu. Elevii ajung să discearnă categoriile lingvistice atunci când înțeleg necesitatea existenței mai multor caracteristici decât una singură. Diferitele jocuri lingvistice, exercițiile situaționale permit elevilor să descopere singuri regulile lingvistice, să le aplice și să le utilizeze în noi situații practice.

Centrarea pe problemă ca principiu, se referă la faptul că elevii trebuie să descopere cunoștințele și abilitățile noi prin intermediul unor situații/contexte reale sau care simulează realitatea. Predarea limbii materne presupune fundamentarea pe două experiențe lingvistice elementare, pe care copiii le aduc cu ei și la care au acces direct: forma cuvântului în limba maternă și asocierea dintre o anumită selecție lingvistică și situația de comunicare.

Un exemplu de aplicare a acestor principii, care presupune descoperirea și observarea este dat de utilizarea directă a limbii, a versiunilor lingvistice, a valorilor stilistice, a registrelor lingvistice, a propozițiilor și a cuvintelor. Această utilizare directă are loc fără analiza structurală. Conștientizarea acestor diferențe este importantă în primul rând din punct de vedere al comportamentului lingvistic (comportamentul lingvistic care urmează normele) și al îmbogățirii vocabularului.

Versiunile lingvistice reprezintă o variantă a unei limbi însușite drept limbă maternă (determinată de factori de loc, sociali etc.). Versiunile lingvistice depind de zonele țării și de situația socială. În procesul de descoperire și conștientizare sunt necesare proceduri diferite. Elevii trebuie să ajungă la concluzia că propria variantă a limbii diferă de varianta literară, respectiv de alte variante de limbă existente în mediul lor. Trebuie să recunoască limba care este utilizată în operele pentru copii, dar nu este la fel utilizată în alte cazuri și în media. Copiii trebuie încurajați să se exprime în mai multe variante decât cea proprie, depășind eventualul complex de inferioritate al celui care nu stăpânește încă limba literară.

Dintre straturile stilistice cel mai important este stratul colocvial (conversațional) și cel formal (oficial). În cadrul școlii, în general, este folosit stratul colocvial, sunt mai rare cazurile în care în școală se solicită elevilor utilizarea limbii formale. Totodată, fiecare elev este expus și stratului formal (de exemplu, discursul oficial al directorului, știrile TV).

În privința registrelor de limbă, este important pentru elevul de școală primară să deosebească între registrul folosit de copii și registrul utilizat în relația cu adulții. Scopul este utilizarea adecvată a acestor registre în funcție de situația de comunicare. În plus, elevii pot sesiza diferența de registru în comunicarea adulților (pot diferenția mai multe registre conform stratului social, individual și interrelațional).

Importanța tuturor acestor semnificații, regulile lor de aplicare și consecințele lor pot fi exersate prin jocuri de rol. Avantajul acestei metode este că nu apare teama și distanța obișnuită față de persoanele reale. Elevul se simte confortabil în cadrul jocului, nu este nicio miză și nu apare vreun efect posibil negativ.

Totodată, descoperirea variantelor de limbă și a straturilor lingvistice, conștientizarea lor, conduce la îmbogățirea vocabularului și a modului de exprimare, deoarece, același conținut poate fi exprimat în mai multe feluri, în diferite variante și straturi. Este indicată efectuarea sistematică a unor exerciții și jocuri de rol în care elevii pot sesiza diferențele fine dintre modurile de exprimare.

Cuvintele își dobândesc sensul din context – elevii pot fi încurajați să „ghicească” din context semnificația cuvintelor sau să deducă din context semnificații noi ale cuvintelor cunoscute. Pe acest principiu se bazează învățarea spontană a cuvintelor.

De asemenea este importantă descoperirea semnificației unor mesaje în funcție de ordinea cuvintelor. Elevii pot fi invitați să alcătuiască dintr-un număr de cuvinte mai multe enunțuri prin schimbarea ordinii acestora; apoi să descoreze semnificațiile diferite care apar.

SUGESTII TEMATICE:

1. Mediul înconjurător și mai amplu al copilului (eu, familia, școala, mediul înconjurător, satul/ orașul natal, deplasare, obiceiuri populare, sărbători etc.)
2. Texte ce servesc la formarea trăsăturilor morale pozitive (iubire, prietenie, respect, adevăr, curaj, acceptarea raselor, toleranță etc.)
3. Anotimpurile și activitățile legate de acestea
4. Lumea plantelor și a animalelor
5. Omul (sănătate, alimentație, îmbrăcăminte, ocupații etc.)
6. Legătura dintre om și natură
7. Studierea de texte publicistice accesibile, de informare, simple, corespunzătoare interesului copilului, citirea de reviste, lexicoane pentru copii, publicații pentru tineret, corespunzătoare vârstei

OPERE LITERARE PENTRU COPII:

Literatura populară: povești, legende, proverbe, zicale, ghicitori

Creațiile scriitorilor, poetilor polonezi:

Julian Tuwim - „Lokomotywa”, „Bambo”, „Pstryk”, „Rzepka”, „Okulary”, „Ptasie radio”, „Kotek”, „Abecadło”

Jan Brzechwa - „Na straganie”, „Kaczka dziwaczka”, „Kwoka”, „Entliczek-pentliczek”, „Mucha”, „Katar”, „Samochwała”

Wanda Chotomska - „Brązowa piosenka”, „Czy tutaj mieszka Królewna Śnieżka ?”, „Dzień dobry, panie Andersenie”, „I to jest to!”, „Kabaret na jednej nodze”, „Kolęda”, „Motyle”

Maria Konopnicka - „O Janku Wędrowniczku”, „O krasnoludkach i sierotce Marysi”, „Nasza szkapa”, „Dym”, „Na jagody”, „Stefek burczymucha”, „Bocian”

Władysław Bełza - „Katechizm polskiego dziecka”, „Polska mowa”

Ignacy Krasicki, Adam Mickiewicz - „Przyjaciele”, wybór bajek

Dorota Gellner, Rafał Łasota, Eliza Rozdoba, Joanna Papuzińska, Iwona Chmielewska, Grzegorz Kasdepke, Justyna, Bednarek, Paweł Beręsewicz, Joanna Chmielewska, Barbara Gawryluk, Agnieszka Frączak, Małgorzata Strzałkowska

Wybór wierszy i tekstów należą do nauczyciela (uwzględniając poziom i potrzeby ucznia)

Reprezentanți ai literaturii universale pentru copii

Limba și literatura maternă polonă pentru școlile sau clasele cu elevi aparținând minorității naționale poloneze care studiază în limba română – clasele a III-a - a IV-a

CONTINUTURI DETALIATE

	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
Comunicarea orală	<p>Acte de vorbire performate în situații de comunicare familiară:</p> <p>solicitate de informații, furnizare ce informații, compătimire, exprimarea dezacordului, consiliere, explicare, motivare, raportare, relatare, dialog telefonic</p> <p>Inițierea, continuarea și încheierea dialogului</p> <p>Evocarea din memoria a povestilor, a istorioarelor, a jocurilor rimate și a rimeelor, a ghicitorilor, a zicalelor, a proverbelor, a gălumelor, a jocurilor pentru copii</p> <p>Formarea textelor orale pentru a motiva ceva</p> <p>Povestirea obiectelor, plantelor, animalelor, persoanelor, prin valorificarea criteriilor de organizare</p> <p>Povestirea evenimentelor cu respectarea ordinii cronologice și logice</p> <p>Formarea de mesaje în funcție de situația de comunicare</p> <p>Formarea textelor orale cu integrarea cuvintelor noi: reproducere, povestire, redarea faptelor, exprimarea opiniei</p> <p>Scurtă prezentare a diverselor obiecte, plante, animale, persoane</p> <p>Povestirea evenimentelor cu respectarea ordinii cronologice</p> <p>Foiosarea adecvată a expresiilor spațiale</p> <p>Propozitii adecvate situației de comunicare (propozitii enunțative, interogative, imperative, exclamative)</p>	<p>Acte de vorbire performate în situații de comunicare formale și informale: solicitare de informații, furnizare de informații, compătimire, exprimarea dezacordului, consiliere, explicare, motivare, raportare, relatare, dialog telefonic</p> <p>Utilizarea în funcție de context a istorioarelor, a jocurilor rimate și a rimeelor, a ghicitorilor, a zicalelor, a proverbelor, a gălumelor, a jocurilor pentru copii</p> <p>Formularea textelor orale pentru a motiva ceva</p> <p>Prezentarea obiectelor, plantelor, animalelor, persoanelor, prin valorificarea criteriilor de organizare</p> <p>Povestirea evenimentelor cu respectarea ordinii cronologice și logice</p> <p>Formarea de mesaje în funcție de situația de comunicare</p>

Citire, înțelegere textului	<p>Cartea ca produs cultural Forma textului (autor, titlu, poezie, proză, aliniate)</p> <p>Diferite tipuri de texte (extinderea treptată a lungimii textelor - minimum 200 cuvinte); texte literare (povești, povestiri în versuri, legende, opere lirice și narrative); texte științifice, de informare și funcționale (mersul trenurilor, mărurile de utilizare, pliante)</p> <p>Texte continue și discontinue (hărți simple, reprezentări grafice)</p> <p>Citirea, înțelegerea și analizarea textelor: □ Legătura dintre titlu și întregul text</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvinte cheie, evidențierea esenței • Înțelegerea legăturilor logice, temporale, spațiale • Recunoașterea, gruparea, caracterizarea personajelor • Caracteristicile de formă (strofă, vers, ritm, rimă) ale textelor în versuri • Atmosfera textelor lirice <p>Cartea ca produs cultural Diferite tipuri de texte (literare, științifice, de informare și funcționale) cu extinderea treptată a lungimii textelor la minimum 400 cuvinte Texte iconice simple (hărți, diagrame simple, reprezentări grafice variate)</p> <p>Citirea, înțelegerea și analizarea textelor, sinteza celor citite:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Interpretarea relațiilor dintre titlu și întregul text • Articularea textelor, segmentarea pe unități logice, contragere • Rezumarea textului • Caracterizarea personajelor după criterii variate • Mijloace artistice în texte lirice (comparații, personificări) • Semnificația textelor lirice
--	---

	<p>Caracteristicile lingvistice ale textului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • înțelegerea semnificației cuvântului: antonime • antiteză • proverbe, zicale - semnificația și sfera de utilizare a acestora • formule de introducere și încheiere în povestii • topica propoziției și implicațiile semantice ale modificărilor în ordinea cuvintelor 	<p>Caracteristicile lingvistice ale textului:</p> <ul style="list-style-type: none"> • înțelegerea semnificației cuvântului: sinonime și antonime • cuvinte onomatopeice și interjectii • funcțiile repetiției, enumerării în textele studiate • neologisme (cuvinte străine, cuvinte internaționale) • schimbarea de sens, polisemie • topica propoziției și implicațiile semantice ale modificărilor în ordinea cuvintelor • recunoașterea relaționării elementelor verbale prin adresarea de întrebări • întrebări corespunzătoare, în contexte diferite • funcția cuvintelor și a expresiilor, prin adresarea de întrebări corespunzătoare, în contexte diferite (de exemplu, „În afară de piticul Podziomek, nimeni nu a ajutat-o pe orfana Marysia, care în timp ce păștea gâștele preferă să cânte singură, să și amintească de mama ei care nu mai trăia. Pe cine nu au ajutat? Pe orfana Marysia. Cine nu a ajutat-o? Nimeni în afară de piticul Podziomek. Ce preferă să facă Marysia? De cine își amintește fetiță? De ce a ajutat-o? Pentru că vulpea i-a furat gâștele. Când persoane minimum sunt necesare pentru a deveni prieteni? Cel puțin două. De unde ne dăm seama că X s-a împrietenit cu Y?”) observarea asemănării dintre cuvântul sau expresia interogatoare și răspuns • registre: adevararea la situația de enunțare
--	--	---

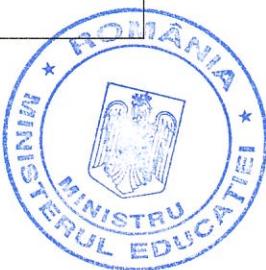
Scriere, compunere	<p>Respectarea regulilor generale de scriere Așezare în pagină: dată, titlu, autor, aliniate/strofe Marcarea duratei la vocale și consoane în conformitate cu regulile de ortografie a limbii poloneze Rebus cu grad de dificultate medie Utilizarea corectă a semnelor de punctuație (punct, virgulă, semnul întrebării, semnul exclamării, liniația de dialog) Dezvoltarea și contragerea propozitiilor Continuarea, completarea propozitiilor Reproducerea, compunerea de texte scurte Ordinea evenimentelor: antecedente și consecințe Scurtă descriere despre plante, animale, obiecte Redactarea textelor funcționale: afiș, reclamă, invitație, mesaj, mesaj electronic, notiță</p>	<p>Utilizarea corectă a semnelor de punctuație (virgula între sintagme și propoziții, două puncte, ghilimele) Întocmirea unui prospect cu respectarea cerințelor Rebus cu grad de dificultate medie Distingerea informațiilor importante de detalii mai puțin importante Reproducerea, compunerea de texte scurte: naratiune, text descriptiv (prezentarea unei plante, unui animal, unei persoane, unui peisaj) Realizarea compunerii narrative pe diverse teme: introducere, descriere, încheiere Descrierea evenimentelor sub formă de dialog Redactarea textelor funcționale: urare, scrisoare cu caracter personal, scrierea adresei pe plic, anunt, jurnal de carte</p>
---------------------------	--	---

Conținuturi lingvistice și ortografice <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea structurii cuvintelor: cuvinte simple sau compuse - instrumentele lingvistice pentru redarea temporalității: ordinea propozițiilor și cronologia - topica propoziției și implicațiile semantice ale modificărilor în ordinea cuvintelor (exemple simple) - intonație și accent în funcție de ordinea cuvintelor (exemple simple) - intonația caracteristică propozițiilor enunțative, interogative, exclamative, imperitive - propoziții enunțative, interogative, exclamative, imperitive și situația de comunicare - posibilitățile lingvistice mai simple pentru exprimarea afirmativă și negativă: (de exemplu, „Chcesz? Tak/Nie”; interzicere (de exemplu „Nie wychodź!”)) 	Formarea lingvistică: <ul style="list-style-type: none"> - recunoașterea structurii cuvintelor: cuvinte rădăcină (de exemplu, „czytać, napisać” și cuvinte prefixate (de exemplu, „prze-czytać, za-pisać”) - instrumentele lingvistice pentru redarea temporalității: ordinea propozițiilor și cronologia (de exemplu, „<i>Iese și își îmbracă paltonul</i>”, zostanie (de exemplu, „zostanie nauczycielem”), cuvinte care marchează timpul (de exemplu, „później, potem, w końcu, wzoraj, z powrotem” etc.) - instrumentele lingvistice pentru exprimarea relației cauzale (de exemplu, „Strach przed psami; Kłamat, ponieważ się bał; Bat się, a więc skłamiał” etc.) - propoziții enunțative, interogative, exclamative, imperitive și actele ilocuționare (de exemplu, „Czy możesz mi powiedzieć, która godzina?”/ „Potřebuju vědět, kolik je hodiny?” – propoziție interrogativă ca act de vorbire directivă) - propoziții enunțative, interogative, exclamative, imperitive și situația de comunicare - posibilitățile lingvistice mai complexe pentru exprimarea afirmativă și negativă (de exemplu, „Ștefan nu este un geniu.”, „Demult nu te-am văzut.”, „Stau la voi până (nu) vin acasă părinții.”, „Ştefan nu avea o sută de kilograme.”/ Ştefan avea nu o sută de kilograme (ci mai mult).”, „Este împostor.”, „Este vagon de nefumători.”, „Nu poți să nu iubești această fată.”, „Cred că, Eva nu este acasă.”/ Nu cred că Eva este acasă.”, „Aproape că am căzut.”/ Am căzut aproape.” etc.) - posibilități de omisire a unor componente ale propozițiilor
---	---

	<p>Cultivarea limbii și ortografia:</p> <p>Cultivarea limbii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - forme de adresare, salut și rămas-bun, adresarea la <i>per tu și</i> - exprimare politicoasă - valoarea stilistică a cuvintelor și saturația comunicațională - recunoașterea diferențelor dintre limba vorbită în familie și limba literară/standard <p>Ortografia:</p> <p>Aplicarea cunoștințelor de ortografie care pot fi incluse în reguli și celor care nu pot fi descrise prin reguli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - silabisire și despărțirea cuvintelor (cuvinte simple și compuse) - începerea propoziției, aliniat nou - semne de punctuație: punct, virgulă, semnul întrebării, semnul exclamării, liniația de dialog - marcarea duratei la vocale și consoane în conformitate cu regulile de ortografie a limbii poloneze - scrierea unor nume proprii: nume de persoane, nume de animale, nume geografice (localități, tări, răuri), nume de marcă, instituții, titluri - marcarea ą - ę în vocabularul de bază - marcarea ó în terminațiile „-ów, -ówka, -ówna” - rz la sfârșitul lexemelor (de exemplu, „malarz, pisarz, aptekarz, piekarz” etc.) - scrierea corectă a cuvintelor cu rz - ż (rzeka – żaba) - scrierea corectă a cuvintelor cu ł - ó (ul – ósmy) - scrierea corectă a cuvintelor cu ch - h (choinka – herbată) <p>scrierea corectă a verbelor la infinitiv (de exemplu, „iść, jeść, pójść, czytać, pisać, etc.”)</p> <p>scrierea corectă a comparativului și superlativului (de exemplu, „większy - największy; lepszy - najlepszy”)</p>	<p>Cultivarea limbii și ortografia:</p> <p>Cultivarea limbii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - instrumentele lingvistice ale interogării, dezacordului, refuzului - valoarea stilistică a cuvintelor și diferența de registru - arile de utilizare a anumitor variante ale limbii <p>Ortografia:</p> <p>Aplicarea cunoștințelor de ortografie care pot fi incluse în reguli și a celor care nu pot fi descrise prin reguli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - folosirea adecvată a semnelor de punctuație: două puncte, ghilimele - marcarea duratei la vocale și consoane în cuvinte mai rar întâlnite, în conformitate cu regulile de ortografie a limbii poloneze - scrierea corectă a numelor proprii, nume geografice (străzi, forme de relief), titluri de reviste, adrese - scrierea cifrelor cu litere - scrierea datării, datei - scrierea corectă a cuvintelor care conțin literele ś, č,ń, ž, ż - scrierea ciștelor cu litere - scrierea datării, datei - scrierea corectă a cuvintelor care conțin șururile de litere sz, cz, rz, ch, dz, dż, dź - scrierea corectă a participiului (imiestowy) (de exemplu, „-acy / piśzący – imiestów przymiotnikowy czynny, -ny, -ty / napisany / zepsuty – imiestów przymiotnikowy bierny); fără folosirea terminologiei - scrierea corectă a verbelor la viitor – forma cu particiul (de exemplu, „będę liczyć, będę liczyła”); forma cu infinitiv (de exemplu, „będę liczyć”) - scrierea corectă a comparativului și superlativului (de exemplu, „większy - największy; lepszy - najlepszy”)
--	--	---

Variabilitatea și regularitățile limbii	<ul style="list-style-type: none"> - intuirea claselor morfologice – substantiv, adjecativ, pronume personal, verb (fără utilizarea terminologiei, doar în relație cu probleme ortografice) 	<ul style="list-style-type: none"> - intuirea claselor sintactice: predicatul și valența sa (fără utilizarea terminologiei)
--	--	--

Grupul de lucru

Dariusz KASPRZYK	Universitatea „Al. I. Cuza” Iași
Cristina-Maria ALBU	Inspectoratul Școlar Județean Suceava
Maria OSTROVSKI-CHAHULA	Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” Solonețu Nou
Teresa BIALA	Colegiul Național „Petru Rareș” Suceava

